Fra Mario Jurišić

SVJEŽI POVJETARAC

27077

Fra Mario Jurišić

SVJEŽI POVJETARAC

Biblioteka »Službe Božje«
Knjiga 33

Naslovnu stranu izradio:
Ante Branko Periša

Fra Mario Jurišić

SVJEŽI POVJETARAC

SLUŽBA BOŽJA
Makarska
1992.

Izdavač: »Služba Božja«, Franjevačka visoka bogoslovija, Makarska
Odgovara: Fra Marko Babić
Naklada: 800 komada

UVOD

Godine (1982.) napisao sam »Mir i dobro«. Bio je to neke vrste priručnik za velike misije u Provinciji presv. Otkupitelja. Priručnik je rasprodan. Mnogi pastoralni radnici, pa i biskupi, zamolili su me da to malo preuredim i ponovno izdam. To sam rado učinio.

Prvi dio »Pučke pobožnosti« moje je predavanje na 55. splitskoj sinodi, a priručnik je preuređen i proširen, s još nekim umetnutim blagoslovima iz Rimskog obrednika: Blagoslovine.

Po II. vatikanskom saboru »liturgija ne iscrpljuje čitavu djelatnost Crkve, a duhovni se život ne sastoji samo u sudjelovanju u liturgiji«, pa se zato »veoma preporučuju pobožne vježbe kršćanskog života« (SC 9 12,17).

Stoga je veoma važno uskladiti jedno i drugo, jer pučke pobožnosti mogu obogatiti liturgiju, a ona može učiniti da one dobiju svoje pravo mjesto.

Pisac

Umjetnik je naslikao sliku: Isus stoji pred vratima i kuca. Netko je rekao slikaru: »Slika vam ne vrijedi, jer vrata nemaju kvake.« Umjetnik je odgovorio: »Ovo su vrata ljudskoga srca. Ona se otvaraju samo iznutra. Izvana se mogu samo silom provaliti, ali Isus nije provalnik. On kuca i strpljivo čeka.«

Gospodin pokuca nekada malo i jače. Možda upravo u misijama. To je trenutak kad Isus želi doći i ostati s nama, da bi nam život bio ljepši i lakši.

Sv. Jerolim je rekao: »Bojim se Gospodina koji prolazi.« Ako se Gospodin navrati i pokuca, a čovjek ne otvori, postoji mogućnost da se Gospodin više ne vrati.

Gospodin će u misijama sigurno dolaziti, prolaziti i kucati...

PUČKE POBOŽNOSTI

Uvod

Tema pučka pobožnost danas je veoma aktualna, posebno poslije II. vatikanskog sabora. Iako je Sabor donio mnoga razjašnjenja, stavio na pravo mjesto i u prave okvire pučku pobožnost, ipak bilo je, i još ima onih, koji dižu »kuku i motiku«, omalovažavaju ili zapostavljaju pučku pobožnost. Mnogi su je htjeli dokinuti nazivajući je običnim sentimentalizmom, praznovjerjem, folklorom, magijom, nezrelim kršćanstvom..., dok su je drugi i dalje stavljali »a pari« liturgiji II. vatikanskog sabora, jer ona nije odgovorila zahtjevima i potrebama naroda.

Iako nije uvijek sve jasno, osobito gdje je granica i koji je pravilan odnos između pučke pobožnosti i liturgije, ipak je činjenica, da je zanimanje za pučku pobožnost poraslo poslije pobudnica Pavla VI. »Marialis cultus« od 2. veljače 1974. i »Evangelii nuntiandi« od 8. prosinca 1975. Možda tu problematiku nije nitko tako lijepo uočio kao bivši general franjevačkog reda fra Konstantin Koser kad je rekao: »Na Koncilu je liturgijski pokret u svojim zdravim i boljim elementima postigao potpunu pobjedu, ali bi u isto vrijeme bilo pogrešno govoriti o porazu pučkih pobožnosti. One su zadržale svoja prava iako ograničena uzvišenošću i superiornošću liturgije. Nije sve definitivno jasno. Ali svjetlo koje izlazi iz prve konstitucije II. vatikanskog sabora rasvijetlilo je gotovo sve točke koje su do sada bile sporne na ovom području«.

1. Razlozi nastanka pučkih pobožnosti

Razlozi nastanka pučkih pobožnosti mogu biti raznovrsni: liturgijski, pastoralni, društveni, kulturni, etnološki, politički... U Crkvi se odmah uz službeno bogoslužje pojavljuju i izvanliturgijski čini. Sigurno je da su hodočašća najstariji oblik pučke pobožnosti. Narod je iz pijeteta prema Kristu, uz velike fizičke napore i brojne opasnosti, hodočastio u Sv. Zemlju. S vremenom se pojavljuju i drugi hodočasnički ciljevi: Rim, Compostella, Sainte Baume kod Marseillea i druga marijanska svetišta. Srednjovjekovni čovjek stvarno je bio »Božji nomad«, »Božji putnik«, »romar«... Pod ovim »čovjek« uključeni su svjetovnjaci i kleričke osobe. Oni su na tim hodočašćima ostavljali zavjetne darove, dijelili milostinju, vršili pokornička djela... Iako se uglavnom hodočastilo pojedinačno (osim križarskih vojni), ipak su se vršile pučke pobožnosti zajednički, jer bi se pojedinci pridruživali prispjelim hodočasnicima i tako su se stvarale grupe koje su zajedno molile, pjevale, postile...

Nastanku, i naglom porastu pučkih pobožnosti, ima mnogo razloga. Mi ovdje donosimo one najglavnije:

a) *Liturgija*, napose ona rimska, bila je oblikovana prema ukusu i potrebama redovnika, klerika, kanonika i malog broja teološki dobro poučenih vjernika. Njezina kratkoća, ozbiljnost i stroga teološka sadržajnost nisu mogle zadovoljiti vjerski nedovoljno poučene vjernike.

b) Uporaba *latinskog jezika* jedan je od glavnih razloga porasta pučkih pobožnosti. Latinski jezik su poznavali pojedinci, ili mali krug obrazovanih ljudi. On je bio nedostupan za široke mase i nije mogao zadovoljiti njihove osobne i zajedničke potrebe. I upravo zato,

narod je tražio izvore za svoju duhovnost i zadovoljenje svojih vjerskih zahtjeva u pučkim pobožnostima.

c) Masovno *pokrštavanje* naroda između VII. i XI. st. donosi Crkvi mnogo pastoralne brige. Narodi su, istina, pokršteni, ali njihovi običaji bili su površinski kristijanizirani, pa nekad i oprečni evanđelju. Liturgija je imala mali utjecaj na njih pa su oni svoje želje, osjećaje i potrebe ispoljavali u pučkim pobožnostima.

d) U bogoslužju i teologiji, osobito u srednjem vijeku, očituje se veliki strah pred svetošću euharistije. To je *»mysterium tremendum«*. I dok su vjernici u početku živo i aktivno sudjelovali u euharistijskom slavlju, sada se iz nekog straha sve više susprežu blagovati tijelo Kristovo. Zato je IV. lateranski opći sabor (1215.) i naredio da se vjernici trebaju bar jednom godišnje, i to o Uskrsu, ispovjediti i pričestiti. Udaljivši se od euharistije, narod je morao tražiti nadomjestak u pučkim pobožnostima.

2. Što su pučke pobožnosti?

Teško je dati određenu definiciju pučkih pobožnosti. Mi ovdje ne želimo govoriti o učenjačkim definicijama pučke pobožnosti, iako bi i one dobro došle kao recimo: »Utjeha i olakšanje u nagomilanim frustracijama« (Simpson); »Religioznost življenja na razini prikazivanja osjećaja i običaja, na način različit u odnosu na službenu vjeru« (L. Maitre); »Odraz društvenih suprotnosti i zbir nadanja potlačenih« (marksisti). Nadodajmo ovdje i one koje su dali ljudi u vrhovima Crkve: »Način na koji se kršćanstvo utjelovljuje u razne kulture i narode i na koji biva življeno i svjedočeno u narodu« (E. Pironio); »Posebni izražaj puka koji traži Boga« (Pavao VI.). Ako k tome iznesemo i još neke definicije pučke pobožnosti:

»Prosvjed neizobraženih masa i klasa protiv službene vjere klera«; »Plod prve evangelizacije iz razdoblja kolonizacije«..., onda se vidi da svatko ima neku podlogu i svatko gleda iz svoga specijalnog kuta pučku pobožnost i donosi joj definiciju.

Međutim, mi ovdje želimo dati opisnu definiciju pučke pobožnosti, na temelju Crkvenog učiteljstva, posebno dokumenata II. vatikanskog sabora. Sveti Sabor je naglasio u Konstituciji o svetoj liturgiji nekoliko stvari na koje moramo svratiti pažnju. Po Saboru »liturgija ne *iscrpljuje* čitavu djelatnost Crkve«, a isto tako »duhovni se život ne *sastoji samo* u sudjelovanju u liturgiji«, te se »*veoma preporučuju* pobožne vježbe kršćanskog naroda« (SC 9,12,17).

Prema tome, pučke pobožnosti, koje treba razlikovati od pučke religioznosti ili pučkog vjerovanja, jesu neliturgijski – izvanliturgijski bogoštovni čini, neovisno da li ih predvodi svećenik ili netko drugi. Pučke pobožnosti obavljaju se po nekim pravilima utvrđenom tradicijom, pa ih zajednica može mijenjati prema potrebama vremena. Njihov cilj nije u prvom redu izobrazba i poznavanje članaka vjere ili moralnih normi. U njihovu je središtu povijesna osoba i događaj, te suosjećanje s tim osobama. To suosjećanje zahvata čitavu osobu, osobito čuvstva i osjećaje i osposobljava sudionika za prva obraćenja. Cilj je, dakle, mistično sjedinjenje s Kristom kakvoga se susreće u konkretnom misteriju, ili pojedine svece, a vrhunac bi se toga susreta imao ostvariti u liturgiji i sakramentima, te nasljedovanju Krista i svetaca.

Svaka pobožnost, privatna ili javna, liturgijska ili izvanliturgijska mora ići za tim da pojedinca i zajednicu što više približi i sjedini s Kristom. Tome treba težiti i

pučka pobožnost. Ona ne smije na bilo koji način mutiti jasnoću kršćanske vjere. Njezin je cilj da kršćane vodi što potpunijem i aktivnijem sudjelovanju kod euharistije i kod sakramenata. Zato je ona priprema za sudjelovanje vjernika u liturgiji koja je »vrhunac kojem teži djelatnost Crkve, i ujedno izvor iz kojega proističe sva njezina snaga« (SC 10). Ako pučke pobožnosti ne idu za tim, one postaju »isprazne i suvišne« (Mediator Dei).

Pučke pobožnosti moraju biti vođene duhom liturgije i iz njih treba biti odstranjeno sve ono što nije dostojno vjere. Zato ih treba uskladiti s liturgijskim vremenom. Nije npr. dolično da se u korizmi u pučkim pobožnostima ističu oni elementi koji odudaraju od pokorničkog duha što proizlazi iz korizmenih liturgijskih tekstova.

II. vatikanski sabor i novi Kodeks naglašavaju da pučka pobožnost »treba biti usklađena s crkvenim zakonima i propisima, osobito kad se vrši po nalogu Sv. Stolice« (SC 13), a crkveni Zakonik opominje biskupe da »stalno bdiju nad liturgijom i nad pobožnostima« (kan. 1259 par. 1.). Sve je to zato da se ne uvuče nešto što bi bilo na štetu čistoće vjere i pogibli kršćanskog morala, jer je bilo puno pobožnosti za koje se Crkveno učiteljstvo izrazilo negativno, posebno u XIX. i XX. stoljeću (pobožnost prema duši našega Gospodina, pobožnost prema prečistoj krvi Dj. Marije, pobožnost prema srcu sv. Josipa, pobožnost blaženoj Gospi o presvetog Srca...).

3. Teologija pučkih pobožnosti

Govoreći o liturgijskim činima, Sabor ističe da je Krist u njima nazočan na osobit način »praesertim«

(SC 7,1). Ako se duhovni život ne sastoji samo u liturgiji, kako veli II. vat. sabor, i ako ne ispunjava svu djelatnost Crkve, onda znači da je Krist prisutan i u pobožnim vježbama i da one spadaju u djelatnost Crkve i ulaze u sastav duhovnog života vjernika. Dakle, i pobožne vježbe su sveti čini, Kristovi čini, čini Otajstvenog tijela Kristova – Crkve.

Kršćanin je po sakramentu krštenja ucijepljen u Isusa Krista i kao takav uvijek moli u Isusu Kristu. On je po krštenju i član Crkve pa njegovi molitveni čini bilo privatnoga ili zajedničarskoga karaktera pripadaju Crkvi. Sve pobožne vježbe što ih Crkva nadzire i preporučuje povećavaju vjeru, učvršćuju nadu i produbljuju ljubav u vjerničkom srcu, te doprinose duhovnom rastu svakoga kršćanina. Istina, one se ne mogu izjednačiti s liturgijom koja ih »po svojoj naravi daleko nadvisuje« (SC 13) i koja je »nedoknadivo vrelo iz kojega vjernici trebaju crpsti pravi kršćanski duh« (SC 14,2), ali ako su one onakve kakve ih želi II. vat. sabor, onda su bez sumnje puno vrijedne za duhovni rast svakoga kršćanina.

4. Dobre i loše strane pučke pobožnosti

Nema stvari koja nema svoje dobre i loše strane, pa tako i pučka pobožnost. Ovdje ćemo donijeti neke negativne i pozitivne elemente, koje se susreću kod tih pobožnosti:

a) *Dobre strane:* Pučka pobožnost osposobljava za velikodušnost i žrtvu sve do herojstva u očitovanju vjere. Ona doživljava i proživljava Božja svojstva: očinstvo, providnost... Ona potiče na strpljivost, predanost, otvorenost prema drugima, pobožnost, smisao za žrtvu, čovjekoljublje...

Pučka pobožnost gaji osjećaj pravednosti i solidarnosti, izgrađuje kršćanski stav prema životu i smrti, bori se protiv velikih grijeha: oholosti, lakomosti, bludnosti... Ona odgaja sinovski osjećaj prema bl. Dj. Mariji, a u štovanju svetih i anđela gleda braću, uzore, pomoćnike i zaštitnike...

b) *Loše strane*: U pučkoj pobožnosti može se lako pasti u pretjerani subjektivizam, pa se sva vrijednost molitve ocjenjuje isključivo po osobnom, najčešće sentimentalnom zalaganju. U pučkoj pobožnosti zna se prenaglasiti uloga pojedinca, a zanemariti uloga zajednice. Pojedinci su skloni pretjeranom ritualizmu. Opasnost je da molitva postane sebična, ispunjena osobnim interesima i da bude pretjerano antropocentrična. U pučkim pobožnostima postoji opasnost da se ostane na periferiji vjerskog i da se čovjek zaustavi na površini problema. Za neke je to bijeg od stvarnosti da se na sebe ne uzme djelotvorna odgovornost. Opasnost je i od magije i praznovjerja, pa i sinkretizma. I jer radi više osjećaj negoli produbljena vjera, postoji pogibao da čovjek postaje pomalo nesposoban da se preda Bogu cijelim bićem ili u najmanju ruku to pomalo izbjegava.

5. Crkveno zakonodavstvo o pučkim pobožnostima

Na prvom mjestu dolazi II. vat. sabor koji veli: »Veoma se preporučuju pobožne vježbe kršćanskog naroda, ako su usklađene s crkvenim zakonima i propisima. Te vježbe treba tako urediti prema pojedinim liturgijskim vremenima da budu u skladu sa svetom liturgijom, da od nje na neki način proizlaze te narod k njoj vode, jer ih ona po svojoj naravi daleko nadvisuje« (SC 13).

Sveti Sabor je rekao svoju riječ i o pučkom pjevanju: »Neka se brižljivo njeguje pučko vjersko pjevanje, da glasovi mogu odzvanjati u pobožnim i svetim vježbama, i u samim liturgijskim činima, prema odredbama i propisima rubrika« (SC 118).

Enciklika »Mediator Dei« od Pija XII. o liturgiji od 20. XI. 1947. god. na više mjesta govori o pučkim pobožnostima koje moraju voditi potpunom i aktivnom sudjelovanju vjernika u liturgiji. Pri kraju enciklike Pio XII. živo preporučuje pučke pobožnosti u pastoralnom radu Crkve.

O pučkim pobožnostima u posaborskom razdoblju pisao je fra Josip Šimić u »Službi Božjoj« br. 1. 1987. Ovdje donosim te posaborske dokumente po skraćenom i slobodnom izboru.

a) Konferencija biskupa Latinske Amerike u Medelinu 1968.

Biskupi Lat. Amerike, između ostalih stvari, raspravljali su u Medelinu i o problemu pučke pobožnosti. Oni uviđaju stvarnost pučke pobožnosti i u njoj vide znak vremena i osobitu značajku njihovog kontinenta. Za njih je pučka pobožnost veoma važna jer pomoću nje običan čovjek dolazi u doticaj s Bogom nalazeći u njoj odgovore na najvažnija pitanja svoga života. To mu je često jedina mogućnost da izrazi svoju vjeru. Ta religioznost, ističu biskupi, plod je prve evangelizacije, ali je pogodno sredstvo današnjoj evangelizaciji i katehizaciji. Ona u sebi krije i opasnosti: sinkretizam i magiju. Treba je ozbiljno proučavati ali na njoj svojstven način, a ne metodom Zapadne Europe ili Sjeverne Amerike.

b) Katehetski direktorij 1971.

Sveti sabor za kler u broju 6. Katehetskog direktorija upotrebljava izraze: »fides traditionalis« i »sensus religiosus popularis«. Sveti zbor ističe da pučka pobožnost treba biti priznata jer se u njoj vidi kako život utječe na vjeru unatoč prodoru sekularizacije. Pokazuje se kao prikladno sredstvo evangelizacije, ali postoje i sastojci koje treba odstraniti.

c) Sinoda biskupa 1974.

Sinoda nije donijela nijedan dokumenat o pučkoj pobožnosti, ali je i o njoj bilo govora. Biskupi traže da bude pročišćena i bolje usredotočena na otajstvo spasenja. Biskupi su mišljenja da se, uz Božju riječ i uz euharistiju, kršćanski život treba hraniti i pučkom pobožnošću. Ona navodi čovjeka da zauzme kršćanski stav pred pitanjima života i smrti, i da učvrsti vjeru. Pročišćena i dovedena do zrelosti, pučka pobožnost postaje sredstvo evangelizacije. Njezine su posebne odlike: štovanje Božje Providnosti, naglašavanje onostranske usmjerenosti i sinovska odanost Gospi.

d) Evangelli nuntiandi

Papa Pavao VI. u svojoj pobudnici govori kako je do sada pučka pobožnost bila predmet prezira, ali je sada ponovno otkrivena. Istina, ona ima svojih ograničenosti, sklona je izobličenjima religije i praznovjerju, može voditi nastojanju sekti i ugroziti pravu crkvenu zajednicu, ali ona je veoma bogata vrednotama. Prema Pavlu VI. pučka pobožnost pokazuje žeđu za Bogom, čini čovjeka spremnim na junaštvo... Ako se dobro usmjeri za naša narodna mnoštva može sve više i više biti istinski susret s Bogom u Isusu Kristu.

e) Crkva i pučka pobožnost u Lat. Americi

U tom dokumentu biskupi Lat. Amerike sintetiziraju sve što je prethodno rečeno o pučkoj pobožnosti. Dokumenat govori o srednjovjekovnom porijetlu pučke pobožnosti, baroknoj sintezi u Lat. Americi i odbacivanju pučke pobožnosti od protestantizma, te prihvaćanja iste od tridentinske obnove.

f) Dokumenat liturgijske komisije CELAM-a

Liturgijska komisija CELAM-a ističe pučku pobožnost kao važnog činitelja liturgijske obnove. Pučka se pobožnost ne protivi liturgijskoj obnovi, ali postoje opasnosti i zapreke kao što su prazno razmetanje riječima, utapanje u mnoštvu, osjećaj zavisnosti, nesigurnosti i podložnosti i izrazito davanje tragičnog naglaska Pashalnom misteriju.

g) Konferencija biskupa Lat. Amerike u Puebli 1979.

Taj dokumenat iz Pueble veoma je značajan. On opisuje odlike i oblike pučke pobožnosti. Odlike bi bile: osobno dostojanstvo, osjećaj bratstva, svijest o razornosti grijeha, duboko poštovanje molitve, sposobnost smještaja vjere u vrijeme (blagdani) i prostora (svetišta). Slavlja pučke pobožnosti označena su zajedništvom, ugrađivanjem sakramenata i blagoslovima u osobni i društveni život.

Oblici pučke pobožnosti bili bi procesije, hodočašća, devetnice, zavjeti... U Dokumentu se veli da su djela pučkog kršćanina označena ljubavlju, solidarnošću, zajedništvom, manjkom interesa za samog sebe, nadom,

osjećajem pravde i težnjom za mirom i čistoćom. Jedan od glavnih zadataka obnove jest očistiti svetišta od svake zlouporabe, posebno trgovine i pretvoriti ih u mjesta evangelizacije. Prijelaz na gradski život prouzrokovao je krizu pučkih pobožnosti.

h) Catechesi tradendae

Ivan Pavao II. u broju 54. svoje pobudnice iznosi vrijednosti pučke pobožnosti ističući da je dobro procijenjena, pripremljena i očišćena pučka pobožnost važno sredstvo katehizacije. Papa upotrebljava izraz »pietas popularis«.

6. Izjave Pavla VI. i Ivana Pavla II.

Osim iznesenih misli u svojim pobudnicama ta dvojica papa davali su izjave o pučkim pobožnostima na raznim mjestima i u raznim prigodama u svojem pontifikatu u posaborskom vremenu.

Pavao VI. više je puta govorio o pučkim pobožnostima. U nagovoru biskupima Bavarske 13. listopada 1977. god. on je kazao: »Valja odbaciti pokušaje što su se poduzimali da se uklone manifestacije pučke pobožnosti, te je nužno da se one čuvaju, promiču i u slučaju potrebe očiste od elemenata manje vrijednosti.«

Biskupima istočne Francuske 5. prosinca iste godine je rekao: »Sve je to evanđeoski, ali pod uvjetom da se ne zapostavi masa vjernika koji imaju drukčiji ritam i kojima je svakako potrebna pastoralna služba i neke strukture što ih valja obnoviti, a ne ukinuti.«

Ivan Pavao II. rekao je u Puebli kako prava vjera u kojoj želi učvrstiti narode dolazi do izražaja u pučkoj pobožnosti: »To je napokon vjera koju tako životno i

raznoliko izrazuju vjernici Lat. Amerike kroz pučku religioznost ili pobožnost...«

Ivan Pavao II. veliki je pobornik pučkih pobožnosti, osobito prema Mariji i presv. Srcu Isusovu. On sam izjavljuje kako je krunica »malo evanđelje« i kako mu je ona najdraža molitva upravljena nebeskoj Majci.

U vezi Srca Isusova divno je progovorio 13. VI. 1979. u generalnoj audijenciji, rekavši mladim bračnim parovima: »Srce Isusovo mi je govorilo od moje mladosti... Lijepe litanije Srca Isusova sastavljene su od predivnih riječi, štoviše od uzvika divljenja bogatstvu Isusova Srca. Pažljivo ih uvijek molite, a osobito na blagdan Srca Isusova.

Gledajte uvijek prema Isusovu Srcu, koji je kralj i središte sviju srdaca... Od njega, velikog Učitelja, naučit ćete ljubav i dobrotu, požrtovnost i pobožnost, kreposti tako potrebne svakoj obitelji. Od njega ćete dobiti snagu i vedri mir. Privući ćete na sebe njegov blagoslov, ako njegova slika ne bude utisnuta samo u vašim srcima, nego bude i u vašim stanovima zauzimala stalno poštovano mjesto.«

Uz izjave tih dvaju papa nadodajmo još izjavu kard. dra Franje Kuharića: »Budimo obazrivi i puni poštovanja prema molitvi jednostavnih duša. Ima pobožnosti duboko uvriježenih u vjerničkim dušama i takvih koje su donosile i donose obilne plodove u duhovnom rastu vjernika. Spominjem neke: pobožnost prvih petaka, molitva krunice, križni put... Sabor nije nipošto osudio to bogatstvo izraza vjerničke duše. Sabor je naglasio središnju pobožnost, euharistiju, liturgiju koja skuplja narod Božji u životvorni susret s Ocem u Isusu Kristu zagrljajem Duha Svetoga, ali time nije nipošto prezreo sve one mogućnosti kojima ljudska duša može razgovarati

s Bogom, razmišljati o Božjim tajnama i ulaziti što dublje u susret s Bogom.

S nekim podrugljivim podsmjehom podcjenjivati te pobožnosti bilo bi, najblaže rečeno, pedagoški primitivizam. Bilo je, nažalost, toga pedagoškog primitivizma u odgoju molitve u suvremenoj Crkvi.

Učimo ljude dublje moliti, svjesnije i plodnije, ali služeći se kapitalom koji posjedujemo. Osobne pobožnosti i liturgijska molitva su recipročne, međusobno se hrane«.

7. Odnos liturgije i pučkih pobožnosti

Između liturgije i pučkih pobožnosti nema suprotnosti niti antagonizma. Među njima vlada skladnost i međusobno uvažavanje.

Liturgijska konstitucija II. vat. sabora, kako smo vidjeli, preporučuje i daje posebnu vrijednost pučkim pobožnostima, te mnogo računa i na prilagođivanje liturgije predajama i narodnom duhu. Ona veli: »Crkva ne želi ni u liturgiji nametnuti strogu jednoličnost, kad god nije u pitanju vjera ili dobro čitave zajednice. Naprotiv, ona poštuje i promiče duhovne osobine i obilježja različitih rasa i naroda. Ona dobrohotno prosuđuje i, koliko je moguće, svom pomnjom čuva sve što u različitim narodima nije nerazrješivo povezano s praznovjerjem i zabludom, štoviše, katkada to pripušta i u samu liturgiju, ako se samo može uskladiti s izrazima pravoga i istinskog liturgijskog duha« (SC 37).

Cilj je Crkve da liturgiju približi narodu da bi mogao svjesnije i aktivnije u njoj sudjelovati, te da liturgijski čini postanu čini čitave zajednice. Zato Sveti sabor, posebno u sakramentima daje veliku mogućnost pučkim obredima i zdravoj predaji. Tako npr. u vezi vjenčanja

veli: »Ako se u nekoj pokrajini upotrebljavaju drugi pohvalni običaji kod sklapanja ženidbe, Sveti sabor vruće želi, da se oni zadrže« (SC 72,2). Čak se može »sastaviti i vlastiti obred u skladu s krajevima i narodnim običajima« (SC 77,3).

Jedno je teorija, drugo je praksa. U praksi treba pronaći između liturgije i pučkih pobožnosti harmonično usklađivanje. Zato treba vjernike odgajati i učiti ih kako liturgijska molitva i liturgijska godina nadvisuju pučke pobožnosti. Još uvijek ima onih koji ne vode računa o liturgijskom ciklusu, nego mu se izravno suprotstavljaju pučkim pobožnostima (držanje procesije sv. Ante na Duhove, trodnevnice i devetnice koje se umeću u liturgijska vremena, pa i u ona poglavitija, pa se više i ne spominju ta vremena).

Cilj Crkve nije dokinuti pučke pobožnosti na račun liturgije, nego da sve stavi na svoje mjesto. Vjernike treba poučiti da u prvom redu gaje liturgijski život Crkve, i to u otajstvima i vremenima litugijske godine, više nego bilo koje druge pobožnosti. Osobito je potrebno da se iz svijesti vjernika odbaci sve ono što miriše na neko praznovjerje, kako u vezi s brojem određenih dana za neke molitvene pobožnosti, tako i s obzirom na oblik tih molitava.

Dokumenat iz Pueble (1979.) što ga je odobrio Ivan Pavao II. veli: »Valja promicati međusobno i plodno prožimanje pučke pobožnosti i liturgije koja će jasno i razborito usmjeriti molitvene težnje i karizmatsku vitalnost koje se danas susreću u našim zemljama...

S druge strane narodna religioznost sa svojim velikim simboličkim i izražajnim bogatstvom može liturgiji pružiti jedan stvaralački dinamizam. To, brižljivo,

pročišćeno, može biti korisno za veće i bolje pritjelovljenje naše kulture sveopćoj molitvi Crkve.«

Liturgija će na neki način trebati vršiti evangelizatorsku službu s obzirom na pučku pobožnost. Ona je treba obogaćivati trinitarnom, kristološkom i eklezialnom dimenzijom, ne samo ako je primi u svoja slavlja nego ako ona ostane i samostalna. Što će liturgija uzeti od pučkih pobožnosti na to je teško odgovoriti, jer mora paziti da sebe ne bi razvodnila, a drugu stranu osiromašila. Iako ima velikih liturgijskih teologa svjetskoga glasa koji bi odmah neke pučke pobožnosti, koje se obavljaju isključivo na temelju biblijskih tekstova, proglasili liturgijskim, ipak treba slušati nauku Crkve i njezina Učiteljstva, koji još uvijek za neke (krunica, put križa...) veli da su »pobožne vježbe«, koje naravno vode liturgiji.

Možda bi ovdje došla lijepo izjava našega uvaženog liturgičara dra Alfreda Pichlera, nekadašnjeg biskupa Banja Luke:

»Bilo je pristaša liturgijskog pokreta koji su tvrdili, a nažalost tako i radili, da je liturgija jedini isključivi oblik pobožnosti. Govorili su: ne treba zahvale, ne treba krunice ni ispitivanja savjesti, dovoljna je samo misa i brevijar. Crkveno je učiteljstvo uvijek suzbijalo i osuđivalo takve težnje.« Odnos između liturgije i pučkih pobožnosti biskup ovako obrazlaže: «Naša glavna hrana jest liturgija. Ali hranu nije glavno pojesti, treba je i probaviti. Tako se i liturgija bez razmatranja, ispita savjesti, uopće bez intenzivnoga osobnog molitvenog života brzo izvrgne u pusti formalizam. Osobna privatna pobožnost jest probavljanje one hrane koju nam liturgija daje« (LOZ 33,34).

8. Kako urediti pučke pobožnosti?

U našem narodu ima dosta pučkih pobožnosti. Evo najglavnijih: hodočašća, devet prvih petaka, krunica, svibanjska, lipanjska i listopadska pobožnost, razne procesije (osobito V. petka), put križa, molitve po kućama nakon smrti (7 dana), razne trodnevnice i devetnice, Gospin plač, pučke misije, zavjeti, pravljenje jaslica i Božjeg groba...

Sve te pobožnosti nisu od jučer. One su rasle stoljećima i ušle u «krv« našeg naroda, pa i u njegovu kulturu. To je velika duhovna ostavština koju je teško, ali i nepotrebno izdvajati iz našeg naroda. Ako se jedna pobožnost stoljećima stvarala, rasla, popunjala, onda ona ima povijesni, teološki i pastoralni razlog svoga postojanja i svoga rasta – održavanja.

Istina, može se raspravljati o njima. Potrebno je njihovo čišćenje i proučavanje u svjetlu II. vat. sabora, ali je njihovo postojanje i danas opravdano i korisno.

Krunica

Krunica je stara i divna molitva. Dovoljno je pročitati što Pavao VI. veli o njoj u »Marialis cultus«. Prema papi njezina je struktura uzeta iz Sv. pisma, u skladu je s liturgijom, uključuje spomen vazmenih otajstava...

Ona je prilogođena crkvenoj godini, ne protivi se liturgijskom kultu... Istina, moljenje krunice može se »posuvremeniti« čitanjem svetopisamskog teksta između pojedine desetice, nekim zgodnim razmatranjem, pjevanjem pjesama, zaustavljanjem dublje na pojedinom otajstvu..., ali ostati i na dosadašnjem načinu

moljenja sasvim je prikladno i dobro, jer donosi mnogo ploda, te pospješuje duhovni rast svakoga kršćanina.

Put križa

Put križa je duboko ušao u dušu našega naroda. Možda mu je ta pobožnost i najdraža. U njoj su vjernici na poseban način vjerom, ljubavlju, maštom, suosjećanjem uprisutnili misterije iz Isusova života. I kod put križa se može štošta izmijeniti i ubaciti, ali ni preveliko eksperimentiranje pod svaku cijenu nije uvijek dobro i korisno.

Istina, ne mora se uvijek uzimati isti tekst, jer ih ima mnoštvo, pa postoji stotinu mogućnosti da se izbjegne neka monotonija i dosadnost. Neki su počeli uvoditi put križa pomoću dijapozitiva. Nije ni to loše. Ljudi sjede na mjestu, a dok je slika na ekranu drži se malo razmatranje, ili svatko za sebe obavi kratku meditaciju. Put križa je stoljetna pobožnost koju ne samo treba zadržati nego je živo preporučivati našim vjernicima, osobito u korizmi.

Svibanjske, lipanjske i listopadske pobožnosti

Ove pobožnosti pomalo nestaju iz našeg naroda. Bolje rečeno prije su bile »masovnije«, čemu je puno razloga. No i sada u mnogim mjestima one su jako bogate, pa se mogu i trebaju dobro iskoristiti za duhovno dobro župe.

Kao i u drugim pobožnostima, i tu se može poslužiti duhovitošću i maštom, da ne postanu uvijek iste i pomalo dosadne. Te pobožnosti dulje traju (mjesec dana) pa se mogu iskoristiti da se Božji narod upozna sa sveukupnim bogatstvom vjere. Trebalo bi više svetopisamskog teksta, ali da je razumljiv osobama koje slušaju.

Možda bi više trebalo paziti na godišnji liturgijski ciklus. Svibanj redovito spada u pouskrsno vrijeme, a lipanj u pouskrsno i duhovsko, a to je vrijeme rađanja i oblikovanja Crkve i njezinoga prvog misionarskog i apostolskog zamaha. Listopad spada u završetak crkvene godine pa se može dočarati »jesen« našega života, kojoj se približava »zima« (smrt), a poslije će Gospodar tražiti plodove našega života. U tekstovima i razmatranjima ne smijemo biti škrti već velikodušni. Oni će nam dobro doći da te pobožnosti obogatimo i da budu duhovnije i zrelije.

Pobožnost prvih petaka

Ova je pobožnost malo »splasnula« poslije II. vat. sabora. Mnogi su prigovarali toj pobožnosti mnogo sentimentalnosti, nestvarnosti, pa i magije, posebno s obzirom na broj 9. No, nikada Crkva nije vjerovala u »čarobne brojeve«, već je željela prije, kao i sada, dati pravi smisao te pobožnosti.

Mjesečno pristupanje sakramentima daje sigurnost jednoga solidnog duhovnog života. Čovjek na taj način izmiče mlakosti, raste u duhovnom životu, lakše se čuva grijeha... Prvi peci imaju svrhu da nam predoče kako nas Bog u Kristu neizmjerno ljubi i pozivaju nas da bar jednom u mjesecu imamo bolji, solidniji i dublji susret s Kristom ljubavi.

Držati prve petke nije magija. To je obećanje na vjernost. Kristu smo rekli dolaziti bez obzira na vrijeme, raspoloženje, posao, TV-program... To znači staviti na prvo mjesto Krista i vjeru u njega, afirmirati primat vjere u svom životu nad svim mogućim ponudama trenutka. Činiti prve petke znači odgajati se za jednu vrstu heroizma, za vjernost vlastitim idealima neovisno od hoda okoline,

pa i uz cijenu velikih žrtava... Neće li takve žrtve Bog naplatiti? Zar i on neće prema onima koji tako rade biti velikodušniji i širokogrudniji?

Stoga je sasvim teološki i pastoralno promicati pobožnost prvih petaka. Ona je utemeljena na Sv. pismu, jer Isus želi spasiti svijet iz ljubavi da bi proslavio Oca. Ta ljubav prema Ocu i prema nama simbolizirana je Isusovim srcem, sjedištem dobrote, ljubavi i svih vrlina. Štovanje Isusova srca počinje od Kalvarije, kad je proboden Spasiteljev bok, i nastavlja se sve do naših dana.

Trodnevnice i Devetnice

Trodnevnice i devetnice su izvrsna sredstva da se spremimo za liturgijsko slavlje koje je pred nama. Trodnevnice i devetnice mogu biti za Gospine blagdane, blagdane svetaca, za Božić, Duhove... Njih treba tako urediti da nas polako uvodi u otajstvo koje ćemo brzo slaviti. Zato je potrebna ozbiljna priprema i izbor tekstova. Ne smije se izostaviti ono »tradicionalno« koje daje ljepotu i privlačnost tim pobožnostima, a i potiče narod da bolje dolazi u Crkvu, ali se one moraju obogatiti i posuvremeniti »novim« izborom tekstova i homilija da bi se produbilo otajstvo za koje se spremamo. Te pobožnosti su jako plodonosne ako nas uvode i dovode do liturgijskog slavlja pred koje ih održajemo.

Pučke misije (posebno obrađeno)

Pravljenje jaslica i Božjeg groba

Pravljenje jaslica po našim crkvama, kao i Božjeg groba, spada u pučku pobožnost i našu religioznu tradiciju.

Što kažemo o pravljenju jaslica to se može »mutatis mutandis« primijeniti i na Božji grob.

Pravljenje jaslica služi da narod bolje shvati otajstvo utjelovljenja. Našem običnom kršćanskom narodu treba konkretno, jednostavnim načinom i vizualnim predodžbama prikazati božićno otajstvo.

Ipak, jer se jaslice svagdje prave, trebalo bi im posvetiti više pažnje i ljubavi. Potrebno je puno inicijative i pronicavosti, ali ne bi smjelo biti samovolje i anarhije.

Najprije treba dobro promisliti *gdje* staviti jaslice. Sigurno da im nije mjesto ispod ili ispred glavnog oltara. Oltar treba biti slobodan za liturgijsko slavlje, a jaslice trebaju biti negdje sa strane. Dobro je pitati mišljenje liturgičara i arhitekta.

Drugo je pitanje *kakve* trebaju biti jaslice? One moraju u prvom redu predočiti božićno otajstvo. Jaslice trebaju biti komentar Božića, naročito za one koji ih ne mogu kod kuće imati iz bilo kojih razloga. U jaslicama ne smije biti kiča, a do izražaja trebaju doći Isus, Marija i Josip.

I treće pitanje *dokle* držati jaslice? Tu nema nikakvog pravila, niti nekih odredaba. Ipak, svakako trebaju biti do Bogojavljenja. Neki ih drže do Svijećnice. Ne bi smjele predugo ostati, jer onda gube svoju misiju i apostolat.

Procesije

Procesije, osobito one V. petka, naša su stoljetna tradicija. Crkva i kršćani posvećivali su im veliku pažnju. U njima se izražavala ljubav prema Kristu, njegovoj Majci ili svecu. Naš »mali« čovjek u procesijama je manifestirao svoju vjeru, pokazivao odvažnost i pripadnost Kristu i njegovim idealima. Hodeći za kipom, križem, zastavom... on je htio na vanjski način pokazati tko je

i kome pripada. Istina, bilo je tu malo pompe, folklora, periferije..., ali ono bitno je uvijek ostajalo. Kršćanin je »grad na gori« i »svijećnjak na stolu«, pa treba da ga ljudi vide i »proslave Oca koji je na nebesima«(Mt 5,16). Zato treba održavati procesije koje već imamo, a i tražiti one koje su ukinute, ako smatramo da su na duhovnu korist i poticaj naših vjernika. Nemojmo da nas zbuni nezainteresiranost, indiferentnost, mali broj, radni dan... Ne smijemo biti ni ovdje previše kruti. Može se izmijeniti vrijeme (nedjeljom je najbolje), poslije podne ili prije podne... Može se procesija i preurediti, jer više nema svrhe hodati pojedinim pravcima..., ali sve to treba služiti da sudjeluje što veći broj vjernika u njima. Neka nam ne smeta da u procesijama ima malo »parade«, jer i to može učiniti da procesija dobije obilježje i kulture i religioznosti.

Još ima lijepih pučkih pobožnosti: Gospin plač, hodočašća, utorci sv. Anti, razni zavjeti, molitve nakon smrti po kućama... Sve to treba zadržati, jer su to stvari s kojima se krijepi »narodna duša«.

Zaključak

Treba oteti zaboravu naše stare pučke pobožnosti. Potrebno je dobro odvagnuti njihovu vrijednost. Treba poštivati i vrednovati ono što su stoljeća stvorila i skupljala. Istina, treba toga dosta posuvremeniti, raščistiti, dovesti u sklad sa svetom liturgijom i smjernicama Sabora, ali ostaje istina da su se generacije velikana i svetaca odgajale uglavnom na dobrim i starim pučkim pobožnostima.

Istina, mi dajemo prednost liturgiji, ali liturgija upravo pretpostavlja i odgaja pučku pobožnost koju i Apostol

preporučuje kad veli: »Pobožnost koristi svemu, jer joj pripada obećanje života, sadašnjega i budućega« (1 Tim 4,8).

PUČKE MISIJE

Uvod

Prvi misionar Isus Krist došao je s drugog svijeta na našu zemlju i navijestio novu nauku. On šalje svoje apostole i učenike da svijetom misionare. Njegova je Crkva u svojoj bîti misionarska. Ivan Pavao II. veli: »Crkva začahurena u sebi, bez misijske djelatnosti je nepotpuna i bolesna«. I on sam, kao Petrov nasljednik, ide po svijetu i širi Kristovo ime. Prije svoga apostolskog putovanja u Južnu Ameriku i Afriku veli: »Želim sam naviještati evanđelje i postati putujući katehist«. I svećenici-redovnici su pravi misionari, kao i svi kršćani, jer se misionar postaje molitvom, žrtvom i rađom, i jer je »evangelizacija djelo Duha Svetoga« (Ivan Pavao II.).

Postoje dvije vrste misija: vanjske i unutrašnje. U vanjskim misijama vjerovjesnici navješćuju Radosnu vijest poganskim zemljama i donose Kristovu nauku onima koji za njega nisu čuli. Unutrašnje su misije u granicama jedne zemlje – u domovinskoj Crkvi – i idu zatim da obnove i podignu zamrli život u jednoj biskupiji ili župi.

Ovdje je govor o pučkim – unutrašnjim misijama. Istina, riječi su za jedne i druge iste: poslanje – poslanici, ali im je svrha drukčija, a i teren mnogo različit.

Pučke misije nisu redoviti oblik evangelizacije. One su uvijek imale obnoviteljski karakter naših zamrlih župa, a posebno u poratnim godinama. One su vrijeme milosti i spasenja. To je duhovni rat koji uništuje grijeh, a spasava grešnika. One su udarna pastoralna terapija

svake župe. Misijski su dani svježi povjetarac koji donosi duhovnu svježinu u ljudska srca. Misije su »pohod Gospodnji«, kako ih mnogi nazvaše, jer Bog po svojim poslanicima upravlja poruku ljudskim srcima. Radi vidnih duhovnih plodova u mnogim su sredinama misije doživljene kao »mali Duhovi«.

Ne treba se čuditi da se Isus služi ljudima-misionarima u tako velikom pothvatu. Uvijek je on tako radio. Preko Marijina čistog srca došao je na svijet. Prije nego se pojavio poslao je Ivana Krstitelja da prodrma zamrli narod. Kad je počeo propovijedati izabrao je sedamdeset dvojicu. Poslije nego je Pavla obratio poslao ga je Ananiji da ga on pouči.

Crkva šalje pučke misionare da ljudima ponude novo prijateljstvo s Bogom, ako su ga izgubili. Oni dolaze da rasvijetle put života, pročiste savijest i dušu, vrate sreću i mir. Oni su poslani od Crkve da šire ljubav, praštanje, milosrđe, razumijevanje, bratstvo... Misije su vrijeme duhovne obnove, ćudorednog obraćenja, podizanja župe iz općeg mrtvila. Zato novi crkveni Zakonik u kanonu 770. veli: »Župnici su dužni u određena vremena, prema propisima dijecezanskog biskupa, priređivati propovijedi koje se zovu duhovne vježbe ili svete misije, ili u nekom drugom obliku koji je prilagođen potrebama«. Dakle, Zakonik ističe važnost i dužnost, a ostalo, tj. pojedinosti ostavlja dijecezanskom biskupu.

Priprava za misije

Za misije nije glavno imati novca i naći misionare. Misije treba najprije dobro spremiti, jer od toga zavisi njihov uspjeh. I zato ih bar godinu dana treba prije

oglasiti, pozvati župu na molitvu i žrtvu, odabrati misionare, početi pjevati misijske pjesme, dijeliti zgodne knjige, angažirati Svjetovni franjevački red, Pastoralno vijeće, ministrante, Pjevački zbor, bolesnike...

Ne smiju se zaboraviti ni tehnička sredstva: plakati, leci, župski list, značke, privjesci, misijski križići, majice, zastavice, naljepnice, filmovi, dijapozitivi, božićne ili uskrsne razglednice... Sve se to može lijepo upotrijebiti za animiranje zajednice u velikom dočeku sv. misija.

Istina, ovdje mora župnik najviše »potegnuti«, ali se to isplati. Od dobro pripravljenih i održanih misija župa može godinama živjeti. Pučke misije traže solidnu pripremu, inače je to uzaludan napor koji ne donosi puno ploda. Zato je lijepo primijetio jedan moderni teolog da su misije »specijalno pripremljeno sijanje Riječi Božje za pomno pripremljeni teren, što ukupno daje moralno pravo na povlašteni rezultat.«

Teme propovijedanja

Po svojoj strukturi pučke su misije zamišljeni kao ekipni rad od 7 dana. Osnovne teme – istine kršćanstva – moraju svojom snagom i izvanrednošću skrenuti pozornost od životnih sporednosti. Ako znamo da je temelj misijskog rada »staleška podjela«, onda će se i teme, osim temeljnih, kretati prema tome kakvu imamo pred sobom publiku: da li djecu, mladež, muževe-žene, starce...

U općenitim propovijedima treba obrađivati vječne istine, nastojeći promijeniti grešni život i krenuti novim putem kršćanskog života. Zato treba govoriti o cilju ljudskoga života, prekogrobnom životu, savjesti, grijehu, Božjim zapovijedima... Ne smiju se preskočiti

sredstva spasenja – sakramenti – posebno sv. ispovijed i pričest.

Ima i drugih zgodnih tema koje se mogu zgodno obrađivati za vrijeme sv. misije: Bog moj i sve moje; Ne samo sebi živjeti; Mir i dobro; Glasnik velikoga kralja; Ljubav nije ljubljena; Živjeti evanđelje; Osjećati s Crkvom...

Može se, a i trebalo bi, govoriti o bratskoj ljubavi, praštanju, Kristu ljubitelju čovjeka, kršćaninu kao ponosnom biću, nezahvalnosti prema Bogu... U posebnim propovijedima treba govoriti o molitvi, euharistiji, štovanju presv. Srca Isusova i Marijina... Sve to zahtijeva vremena pa pomalo smiješno ispada da neki hoće obaviti sv. misiju u tri dana.

Svečanost otvaranja misija

Najbolje je otvoriti misije kod one mise na kojoj ima najviše vjernika. Nije važno, da li je to ujutro ili navečer, važan je veliki broj vjernika.

Crkvu treba lijepo urediti. Ako je navečer, onda dobro i osvijetliti. Za tu zgodu mogu se lijepo angažirati djevojke koje će crkvu okititi i očistiti.

Misionari se nalaze u župskom stanu. Oni mogu doći u pratnji ministranata ili pastoralnog vijeća pred vrata crkve, gdje će ih dočekati župnik. Misionari kleknu na prag crkve ili na pripravljeno klecalo, a župnik ih blagoslovi blagoslovljenom vodom.

Poslije toga se svi upute prema glavnom oltaru. Raspored je slijedeći: križ, pastoralno vijeće, ministranti, župnik, misionari. Za vrijeme procesije mogu svirati orgulje ili se pjevati neka prikladna pjesma.

Pred oltarom misionari obave kratku adoraciju, a župnik pozdravi misionare i predstavi ih vjernicima. Zatim im daje ljubičastu štolu, a vodi misija veliki križ. On iz ruku župnika prima križ, poljubi ga, i predaje ga drugom misionaru. Dobro bi bilo da i župnik ima ljubičastu štolu preko ramena. Može im i župnik pružiti križ da ga zajednički poljube.

Poslije toga jedan se od misionara penje na oltar i pozdravlja župljane. Neka to bude na strani poslanice.

Iza toga svi koji su sudjelovali u procesiji trebaju doći pred oltar, a župnik će zapjevati: »O dođi, Stvorče, Duše Svet...« Po završetku himna počinje misa, a preko nje prva misijska propovijed. Na koncu se mise daju obavijesti.

Kod otvaranja misija treba pripaziti na slijedeće:

a) pozdrav župnika neka bude kratak,

b) neka se o misionarima vjernicima dadu njihove generalije,

c) neka se nabave lijepi misionarski križevi,

d) prva misijska propovijed neka bude najbolja, jer o njoj mnogo zavisi daljnje sudjelovanje vjernika na misijama,

e) neka se prvi dan ne ispovijeda, osim specijalnih slučajeva,

f) misionari mogu ostati u srdačnom razgovoru s vjernicima poslije mise i potaknuti ih da redovno dolaze na misijske propovijedi.

Kako propovijedati

Propovijedati treba jednostavno. Ne treba duljiti, ali se ne smije biti ni kratak. Misijske su propovijedi uvijek snažnije i potresnije.

Propovijedati treba uvjerljivo. Potrebno je stajati iza onoga što se propovijeda. Treba govoriti otvoreno, razgovjetno, glasno, pučki, polako i logički povezano...

Kod propovijedanja treba voditi računa o mentalitetu, naobrazbi, raspoloženju vjernika, vremenskim uvjetima... Treba znati tko pred nama stoji, da ne bismo govorili preko glava. Vrlo je važna publika pred nama. Nije svejedno da li se pred nama nalaze praktični kršćani, polukršćani, simpatizeri kršćanstva... Svakome treba nešto ponuditi da se zadovoljan povrati svojoj kući. A sve to nije lako. Zato misionar treba puno čitati, razmišljati, moliti, pisati, skicirati...

Posebne svečanosti u misijama

Sv. misije imaju svoje posebne svečanosti:

a) Dan *svećeničkih – redovničkih zvanja*

Četvrtak, koji je posvećen euharistiji, možda bi bio najzgodniji da se govori o svećeničkim i redovničkim zvanjima. Lijepo bi bilo da se toga dana skupe svi domaći svećenici, redovnici, bogoslovi, časne sestre i sjemeništarci... Svećenici bi trebali biti u koncelebraciji, a ostali pristupiti na sv. pričest. Poslije sv. mise mogao bi se upriličiti razgovor s vjernicima. Jedan svećenik, časna sestra, bogoslov, sjemeništarac... mogli bi govoriti o svome zvanju, kako su ga dobili i što je sve uvjetovalo da su se odlučili za taj stalež. I vjernici bi mogli postavljati pitanja, na koja bi odgovarali pojedinci koji bi se nalazili na povišenom mjestu pred velikim oltarom. Ako ima dvorana, štimung bi bio još ljepši. Ako nema domaćih svećenika – redovnika, bogoslova, časnih sestara, sjemeništaraca..., onda bi se mogli pozvati i neki sa strane. Stvar treba lijepo pripremiti da ne ispadne neka neozbiljna parada.

Dobro bi bilo tom zgodom iznijeti svijetle likove domaćih sinova i kćeri koji su se posvetili Bogu i potaknuti mlade da se ne boje poći njihovim stopama.

Takav sastanak trebao bi postati tradicionalan. Svake godine, ako je moguće, trebalo bi pozvati sve gore spomenute i održati sv. misu i propovijed o svećeničkim i redovničkim zvanjima. Na kraju lijepo bi bilo kad bi se zajednički održalo noćno klanjanje – bdijenje skupa s vjernicima. Ne mora to biti dugo. Dovoljno bi bilo jedan sat.

b) Misijski križ i izmirenje

Župnik će na vrijeme dati izraditi misijski križ. Ako se neće praviti novi križ, neka se na starom napiše godina održavanja misija. Blagoslov križa neka bude u petak. Obred blagoslova križa je slijedeći:

Poslije sv. mise neka mladići donesu u svečanoj procesiji križ koji dotada nije bio u crkvi. Misionar obućen u ruho ljubičaste ili crvene boje, obavlja blagoslov iz priručnika za misije.

Iza blagoslova počinje ljubljenje križa. Najprije ga poljubi misionar, onda župnik, Pastoralno vijeće, ministranti, a onda ostali vjernici. Poslije ljubljenja križ se stavi na zgodno i dolično mjesto.

Propovijed u petak mogla bi se održati o opraštanju. Nema uspjeha misije, ako ne bude izmirenja. Zato će misionari najaviti kada će u zgodno vrijeme zazvoniti zvono. To će biti znak za cijelu župu da se pruži ruka pomirnica.

c) Subotnja vanjska svečanost

Najveća vanjska svečanost je u subotu navečer. Večernji program počinje sa svetom krunicom. Onda

slijedi velika misijska propovijed. Možda je najbolje da bude o dragoj Gospi. Zatim sv. misa. Poslije sv. mise procesija s kipom B. D. Marije, sa zapaljenim svijećama. Lijepo bi bilo kad bi kip nosile djevojke.

Procesija se odvija oko crkve. Ako je mali prostor može i više puta. U procesiji se pjevaju Gospine pjesme. Na koncu se čitava župa posveti Bezgrešnom Srcu Marijinu.

Tom prigodom misionar će na poseban način preporučiti pobožnosti Majci Božjoj: krunicu, Prve subote, nošenje škapulara... Također će istaknuti nošenje Gospine medaljice oko vrata, postavljanje Marijinih slika po kućama, uredno držanje kapelica posvećenih Bezgrešnoj... Nastojat će na koncu da se što više obitelji pretplati na list »Marija«, koji širi ljubav i štovanje prema Gospi.

d) Primanje u Treći red

Primanje u Treći red, ili Franjevački svjetovni red može se obavljati po franjevačkim, ali i po ostalim župama koje drže dijecezanski svećenici. Neka to bude na oltaru sv. Franje. Ako nema oltara, neka se stavi njegova slika ili kip. Oko novih članova neka se okupi članstvo Trećeg reda ako ga ima u župi, a i ostali vjernici, kao i njihova rodbina i prijatelji.

Novim članovima treba nabaviti sliku ili kipić sv. Franje koji će držati u svojim kućama. Preporučiti da na svojim lančićima stave medaljicu sv. Franje ili znak TAU. Može se zgodno dati koja knjiga o sv. Franji i članska iskaznica, koja je vidljivi dokumenat da pripadaju velikoj Franjinoj obitelji. Poslije završene svečanosti lijepo bi bilo spremiti jednostavnu zajedničku zakusku.

e) Primanje škapulara

Naglašavati ljubav prema Mariji nije nikada previše, pa i nošenje škapulara (ili medaljice) posebno je štovanje Djevice Marije. Misionari će protumačiti značenje nošenja te medaljice. Oni koji je nose stoje pod posebnom zaštitom Majke Božje, osobito na času smrti. Treba moliti 7 Očenaša, Zdravomarija i Slava Ocu svaki dan. Tko ne izmoli nije sagriješio, ali tko bude molio ima povlastice koje je Majka Božja obećala sv. Šimunu Štocku.

Neka primanje u tu Bratovštinu bude svečano. Najprikladnije je da bude na Marijinu oltaru. Jedan po jedan dolazi na oltar, a misionar stavlja škapular na ramena, govoreći molitve koje stoje u Obredniku. Neka se primljeni članovi upišu u knjigu Bratovštine Gospe Karmelske.

Ispovijedanje

Ispovjedaonica je najvažnije mjesto za vrijeme misija. Tu će se vjernicima preporučivati da se mole za misije, opraštati grijesi... Ispovjedaonica je mjesto susreta s Kristom, osobnog obraćenja, tvrde odluke za budući kršćanski život...

Ako je potrebno izabrati dobrog propovjednika, još je potrebnije naći dobrog ispovjednika. Zbog toga će se župnik potruditi da na vrijeme pronađe dobre ispovjednike koji će vjernicima biti na raspolaganje za vrijeme misija.

Bilo bi dobro da svaki ispovjednik ima svoju ispovjedaonicu, po mogućnosti onu »zatvorenu«, ili bar da ima zavjesu. Naši se vjernici još uvijek radije ispovijedaju na takvim mjestima, nego na »otvorenim«.

Međutim, bude li dosta penitenata a malo ispovjedaonica, može se poslužiti i običnim bancima. Najprije neka se ispovijede djeca i to poslije njihove staleške propovijedi. Inače, kod ispovijedanja neka se pripazi na slijedeće stvari:

– Neka se svaki put najavi kada i gdje se ispovijeda dotičnog dana. – Neka se ne ispovijeda za vrijeme propovijedi. – Neka se obavi zajednička priprava u sklopu pokorničkog bogoslužja. – Neka i ispovjednici slušaju propovijedi, pa će lakše i bolje postupati s penitentima. – Misionari moraju najviše biti na raspolaganju vjernicima, jer se vjernici najviše vole kod njih ispovijedati. Oni, zato, moraju dolaziti prvi, a izlaziti zadnji iz ispovjedaonice i crkve.

Ako je zaista ispovijedanje tako važna stvar onda trebaju ispovjednici biti: pametni, razboriti, milosrdni, dobrostivi, strpljivi, smireni, besprijekorna života, i pripravni u svako doba pomoći vjernicima u sređivanju njihove savjesti.

Uvijek je bilo teže ispovijedati nego propovijedati. Ne smiju se ispovjednici uzimati »odreda«, jer se to osvećuje. Ako nije jednak svaki propovjednik, nije ni ispovjednik. Pronalaženjem dobrih ispovjednika rješavamo jedan od glavnih problema naših misija.

Misionar i bolesnici

Svaki misionar mora voditi posebnu brigu o bolesnicima za vrijeme misija. On treba nastojati obići sve bolesnike, te ih osobno pozvati da svoje žrtve i boli podnose za uspjeh misija. Taj posjet se može lijepo iskoristiti kao priprava za sv. ispovijed i pričest, koju će misionar obaviti u kući svakoga pojedinca.

Bolesnici se mogu i više puta posjetiti, osobito ako im to pričinja duhovnu radost. Ako bolesnik za vrijeme misija zaželi i više puta primiti sv. pričest, misionar će mu nastojati udovoljiti.

Za bolesnike koji nisu vezani uz krevet trebalo bi održati posebnu pobožnost. Tu svakako treba uključiti sv. misu, pričest i kratki nagovor o smislu patnje i žrtve. Poslije toga neka se podijele sličice koje su tiskane prigodom misija.

Prijevoz bolesnika do crkve može organizirati župnik, ali i rodbina i prijatelji. Naravno, da će župnikov auto, a i auta ostalih svećenika koji su došli pomagati u misijama biti na raspolaganju. Ne bi smio ostati nijedan bolesnik kod kuće zato što nije imao sredstva da dođe do crkve.

Onima koji ne mogu nikako doći, kako smo kazali, misionar će osobno poći, ali nikada praznih ruku. Za takve ljude jedna čokolada, knjiga... puno znači, a za župnika to ne mora biti velika žrtva. Svakome je draga pažnja, a bolesnicima posebno. Bilo bi lijepo, kad bi se misionar i poslije misija pismeno sjetio onih najtežih i najosamljenijih, preporučujuću ih svakodnevno u svojim molitvama.

Misionar i djeca

Prije onih glavnih misija trebalo bi obaviti »dječje misije«. Zato se mogu iskoristiti zimski i ljetni praznici. Na tim misijama, uz solidnu duhovnu obnovu, treba djecu uputiti kako se postaje misionar i pomoćnik župniku u organiziranju »velikih misija«.

Ako je zgodno župnik će na zgodno mjesto postaviti jednu kutiju u koju će djeca kroz godinu ubacivati svoje

ispisane želje i molbe Kristu i Mariji, a misionar će, na početku misija, otvoriti kutije i neke želje i molbe javno pročitati pred vjernicima, ili staviti na oglasnu tablu.

Iako su obavljene »dječje misije«, župnik će nekoliko puta kroz godinu skupiti djecu i s njima porazgovarati o predstojećim danima duhovne obnove. Osobito će im preporučiti da često dolaze na misu i u crkvu i da prinose žrtve i žrtvice za uspjeh misija.

Neka u crkvi bude zajednički otvor misija, na koji će doći i sva djeca, zajedno sa starijima. Ako je to nemoguće zbog mnoštva naroda, misije se mogu otvoriti i kod dječje mise.

Prvog dana misionar će skupiti svu djecu, održati im pobudnu riječ i uputiti ih u način rada, protumačivši im njihovu ulogu: moliti, činiti žrtvice, dolaziti svaki dan na misije, postati mali apostoli...

Djeca mogu biti župniku-misionaru pri ruci za vrijeme ministriranja, čitanja, nošenja pismenih ili usmenih obavijesti... Svojim životom i riječima oni mogu puno utjecati na roditelje i rodbinu da dođu na misije i prime sv. sakramente. Nije rijedak slučaj da su baš djeca dovela na ispovijed roditelje koji se nisu godinama ispovijedili.

Dječja ispovijed je po mogućnosti u utorak. Treba obaviti zajedničku ispovijed s dobro pripravljenom pripravom. Ne žuriti s dječjom ispovijedi, smatrajući je manje važnom od one za odrasle. To se može osvetiti.

Misionar će puno razgovarati s ministrantima i kandidatima za sjemenište, te im preporučiti čestu sv. pričest.

Ako za vrijeme misija neki dječak bude bolestan, misionar će specijalno k njemu poći, zajedno s ostalom djecom, i nešto mu ponijeti, te tako unijeti malo radosti i mira u njegov život i njegov dom.

Djecu koja ne idu u školu treba jednom skupiti. Možda je to najzgodnije u nedjelju, na svršetku misija. Neka majke donesu djecu koje će misionar blagosloviti i posvetiti Blaženoj Djevici Mariji.

I nerođena djeca imaju pravo na misije. Zato će doći i majke u blagoslovljenom stanju da prime blagoslov.

Bilo bi lijepo da se napravi jedna križaljka, gdje bi djeca bilježila svoju angažiranost za vrijeme misija. Oni bi tu bilježili sve dobro što su radili, ali iskreno i točno, jer Isus ne voli laž, a odurna je i ljudima.

Važne napomene

Ima nekoliko stvari koje treba imati na pameti kod sv. misija.

a) Župnik i misije

U pripravi i u održavanju misija župnik mora ponijeti glavni teret.

1) Župnik treba pozdraviti misionare. Njegov govor mora biti kratak, jezgrovit i razumljiv. On treba još jednom upraviti poziv župljanima da iskoriste ovo sveto vrijeme.

2) Pojava župnika treba odražavati važnost misija. Zato neka je svaka njegova riječ prožeta duhovnošću, a njegovo vladanje i kretnje treba poticati vjernike na dobro.

3) Župnik će prisustvovati otvorenju misija u svakoj crkvi. On treba simbolično predati vlast misionarima.

4) Neka župnik prisustvuje kod svih propovijedi i nagovora. Neka župljani u njemu vide posebnu pobožnost.

5) Ako ima Put križa ili krunica, dobro bi bilo da župnik predvodi.

6) Ako posebno nije zamoljen od kojega vjernika neka ne ispovijeda, ali neka svakako pričešćuje, da bi imao uvida u sakramentalni plod misija.

7) Župnik treba paziti na red i mir za vrijeme misija.

8) Za vrijeme trajanja misija, župnik treba biti u župi, inače bi to jako negativno djelovalo na svijet.

9) Po mogućnosti neka budu u svako vrijeme pri ruci misionarima bilo svojim savjetima, ili bilo kojom drugom pomoći.

10) Dobro bi bilo da župnik najavljuje obavijesti i daje raspored.

b) Potrebne dozvole

Župnik prije održavanja misija mora dobiti dozvolu od crkvenih vlasti, a ako je župnik – redovnik i od svojih redovničkih vlasti. Sve to treba obaviti na vrijeme, da se ne bi stvorile komplikacije u zadnji čas, i unio nemir među svijet i same misionare.

U svakoj biskupiji ima odbor koji vodi brigu o misijama. Neke biskupije imaju i svoje statute u kojima se točno određuje kada i kako se održavaju misije. Taj odbor ima zadatak da bira misionare, za njih dobiva potrebna ovlaštenja, i vodi brigu o materijalnim i duhovnim problemima misija.

Ako se misije održavaju u jednoj župi, župnik treba dobiti dozvolu od Ordinarijata za biniranje i triniranje, oprost od napovijedi za one koji će se za vrijeme misija vjenčati, jurisdikciju ispovijedanja i propovijedanja za misionare...

Franjevci mogu držati misije ako imaju dozvolu svoga provincijala, zato se ne mogu obećavati drugima, ako

im provincijal prije nije odobrio. Naravno, da trebaju imati potrebne dozvole od Ordinarija kao i svjetovni svećenici.

Što se tiče civilnih vlasti, ako se za vrijeme misija drži procesija, neka se one obavijeste, kada i gdje će se procesija održati.

Župnik će pozvati svoga Ordinarija mjesta da uzveliča misije, a ako je župnik – redovnik, onda i svoga provincijala.

c) Međusobna ljubav

Obično su u misijama dva misionara. Jedan neka bude vođa. Mogu se i izmjenjivati, ako češće idu zajedno u misije. Važno je da se dogovore o temama, da se ne bi ponavljali i isto govorili.

Jedan može držati glavne večernje propovijedi, a drugi staleške, ali se mogu i izmjenjivati: jedan ujutro, drugi navečer i obratno. Na funkcije bi trebali dolaziti zajedno, a isto tako zajedno se vraćati i u župski stan.

Oba misionara trebaju jednako biti obućena za vrijeme propovijedanja: u albe, rokete, a redovnici – svećenici mogu i u svojim habitima, ali svi s misionarskim križem na prsima.

Neka se pripazi da ne dođe do nekih trzavica, jer bi to negativno djelovalo na župnika, ukućane, okupljenu braću svećenike i vjernike.

d) Hrana i odmor

Župnik će se pobrigati za hranu misionarima. Sve mora biti umjereno i jednostavno. Jedan naš nadbiskupijski list u toj stvari preporuča: »Obroci trebaju biti u

točno vrijeme. Ručak neka ne traje više od jednog sata. K stolu nije zgodno pozivati svjetovnjake. Nije dobro iza večere dugo ostajati i tako skraćivati potrebno vrijeme za odmor. Kod stola neka vlada umjerena veselost, a čuvati se treba svake suvišne brbljavosti i buke. Pripovijesti i šale »ex confessionali« ne smiju se nikada propovijedati, makar ne bilo pogibli »pro sigillo«.

Misije nisu dani slavlja ni svetkovanja, nego rada. Neka se to opaža i u vremenu izvan striktnog posla. Neka bude sve jednostavno, ozbiljno, bez banketa, karata, velikih gozba... Hrana treba biti jednostavna, a mira treba biti dovoljno, jer je mir misionarima potrebniji negoli najbolja hrana.

Završetak misija

Redovito se misije završavaju u nedjelju navečer, ali može i običnoga dana, ili na neku svetkovinu, ako je zgodno upala u vrijeme misija. Opet je najvažnije da bude što više vjernika, a ne koji je to dan. Završetak misija neka bude u glavnoj crkvi. Kao što je bilo svečano na otvorenju misija neka tako bude i na zatvaranju. Završetak se misija obavlja ovim redom:

1. Najprije je sv. misa.
2. Poslije sv. mise je propovijed. Ona mora biti jaka i snažna, kao i na početku, da se dobro usadi u srce vjernika.
3. Iza propovijedi obnova krsnog zavjeta, a iza toga blagoslov s križem.
4. Zajednički se izmoli Očenaš, Zdravomarija i Slava Ocu.
5. Poslije toga blagoslivljaju se pobožni predmeti, koje treba nabaviti za vrijeme misija, da ih vjernici mogu kupiti, a tada blagosloviti.

6. Zatim, glavni misionar ide drugom misionaru i daje mu križ. On se oprašta od župnika i vjernika, upućujući svakome pobudnu riječ.

7. Župnik se oprašta od misionara i vjernika.

8. Na koncu svi pjevaju »Tebe Boga hvalimo«.

9. Svi se zapute prema Marijinu liku ili oltaru i oproste se od One koja je »srce« misija.

10. Zatim se dijele sličice.

11. Misionari ostaju kratko vrijeme u razgovoru s vjernicima... Dok svijet bude izlazio mogu se pjevati prigodne pjesme ili svirati orgulje.

U ponedjeljak ujutro služi se sv. misa za pokojne koji su preminuli od zadnjih misija, i za sve ostale. Misu obično služi župnik, a misionar preko mise, ili na koncu, održi kratki nagovor o štovanju pokojnih. Ako je groblje blizu, neka se ode na groblje i dade odrješenje za mrtve, a ako je daleko, neka se obavi u crkvi.

Jesu li pučke misije i danas potrebne?

Zadnje vrijeme počelo se govoriti o zastarjelosti pučkih misija, o njihovoj obnovi. Zastupnici tih ideja donose slijedeće razloge:

a) Sve je manje oduševljenja, osvajanja i obraćenja. Kod svih ljudi zavladao je indiferentizam i neizainteresiranost za sve probleme, pa i za vjerske. Ako se ide frontalno ništa se neće dobiti. Tko je protiv Crkve taj ostaje i poslije misija, a praktični vjernici dolaze redovno u crkvu, pa i na misijama. Još koji k tome »mlaki« zaluta više radi znatiželje nego uvjerenja. Istina ovi »drugi« više ne nastupaju hostilno, ne izazivaju, ali ih nećemo vidjeti ni na propovijedima. Oni nemaju ni osjećaja ni

radoznalosti. Između njih i Crkve je i poslije misija neprobojni zid kao i prije misija. Misije ih nisu ni »načele«, a kamoli promijenile. O kolektivnoj kristijanizaciji ili masovnom obraćenju nema ni govora. Malo i nimalo je i individualnih. Zato je trud uzaludan i jalov.

b) Treba mijenjati stil i metodu pučkih misija. Treba nešto učiniti da bi se privuklo »one« iz protivnog tabora. Potrebno je raditi više indirektnim, nego direktnim putem. Mora se započinjati iz aktualnosti društvenoga profanog života, izazvati dijalog na terenu, angažirati kino, davati koncerte, kazališne komade...

c) Pučke misije trebaju u najmanju ruku postati neke rekolekcije, ili duhovne vježbe, poslije kojih slijedi individualni rad, jer danas nije moguć kolektivni apostolat i masovno kristijaniziranje. Više nemaju uspjeha frontalne akcije, pa bile najtemeljitije razrađene i imale najbolja pomagala.

d) Ljudi vrlo lako mogu izbjeći čovjeka u talaru i habitu. Jednostavno ne dolaze na misije i ne izlaze na ulicu. Dok njihove žene i djeca idu na misije, oni su u gostionici, u kinu, na kartama... Za njih misije ne predstavljaju ništa posebno.

e) Crkva se u svojoj povijesti susrela jednom s poganskim svijetom i pobijedila ga, osvojivši ga za Krista. Nije to bilo pučkim misijama, nego u prvom redu laičkim apostolatom, individualnim apostolatom, apostolatom elite.

Svi ti prigovori nisu za odbaciti, nego su za jednu pametnu analizu i postavljenja svake stvari na svoje mjesto. No, ipak moramo kazati da je uloga klasičnih pučkih misija i danas velika i plodonosna.

Pučke misije nisu žetva, kako bi mnogi htjeli, nego su one sjetva. Ne treba čekati prebrzi preokret župe, jer je sjeme tek bačeno u zemlju i treba vremena da ono proklija. I Pavao je, naoko, u svojim misijama doživio veliki neuspjeh. Sjetimo se samo Atene, a ipak ga je Duh vodio među Atenjane. Sam je kazao: »Dužan sam propovijedati i Grcima i barbarima: mudrima i neznalicama« (Rim 1, 14). I on je više bio sijač nego žetelac.

Istina, pučke su misije za sve, ali u prvom redu za vjernike. One i idu za tim da dobre ojačaju, učvrste, prosvijetle, ohrabre... Baš se u misijama dobiva duh za individualni apostolat, kojega mi ne negiramo niti podcjenjujemo.

Krug »zatvorenih«, koji ne dolaze na misije i ne susreću se s misionarom, ipak ne ostaju izvan upliva misija kako se to čini. Za vrijeme misija budi se interes za razgovor, u župi nastaje dijalog, zanimanje za duhovna pitanja. Istina, ima onih koje veže strah, obzir, zaposlenje..., Koji su izvan javnog sudjelovanja u misijama, ali ne i bez interesa za njih.

Slažemo se da misije treba osuvremeniti. Sve dobro dođe: kino, priredbe, koncerti..., ali to ništa ne može zamijeniti jednu dobru propovijed, jedan staleški nagovor, jedan savjet u ispovjedaonici, ili utješnu riječ bolesniku. Ovdje se mogu opet navesti lijepo riječi apostola Pavla: »Jer je živa Božja riječ djelotvornija i oštrija od svakoga mača...« (Heb. 4,12).

Što poslije misija

Kao što je važna priprava za misije, tako je važno i postmisijsko vrijeme. Prije misija treba se znati što će

se raditi poslije misija. Zanos koji je zahvatio župu za vrijeme sedmodnevne obnove ne smije tako brzo splasnuti. Zato će misionari uputiti svakoga župnika kako treba raditi, kad misije završe i kad misionari odu. Sigurno je na župniku opet najveći teret. Evo uputa za rad poslije misija:

1) povećati gorljivost u pastirskom djelovanju,

2) držati se misionarevih savjeta,

3) spremati što ljepše i brižnije zajedničko bogoslužje,

4) držati pučke pobožnosti, osobito Prve petke i subote,

5) pozivati vjernike na odluke koje su stvorili u misijama,

6) raditi da se poveća sakramentalni život u župi,

7) iskoristiti misijski križ u pastoralnom radu. O njemu katkada održati propovijed i sjetiti se velike obnove, čiji je on simbol,

8) izgrađivati elitne pojedince i obitelji. Njima preporučivati sudjelovanje u sv. sakramentima i štovanje B. D. Marije...

9) od vremena do vremena organizirati duhovne vježbe, predavanja, kratke duhovne obnove, staleške sastanke...

10) ako je ikako moguće uvesti staleške nedjelje. Za vrijeme misija to je već bilo. Trebalo bi to unaprijed raditi svaki mjesec,

11) lijepo bi bilo od vremena do vremena uvesti dan »obnove misija«: propovijed, misa, zajednička ispovijed i pričest...

12) obnoviti što češće krsni zavjet i to preko sv. mise. O njemu održati posebnu propovijed.

MOLITVE ZA USPJEH MISIJA

Gospodine, Isuse Kriste! Brzo će doći k nama Tvoji misionari. Oni će nam donijeti Veselu vijest – Tvoje Evanđelje. Preko njih Ti nam nudiš veliku priliku da se opet s Tobom susretnemo, pomirimo, sprijateljimo. Molimo Te, da odgovorimo poticajima Duha i da krenemo zacrtanim putem krsnog obećanja: vjere u Tebe i odricanja od Tvog Suparnika. Neka svaki pojedinac, a i cijela naša župska zajednica doživi procvat vjere, ljubavi, praštanja... To Te molimo po Tvojoj Majci i našim Zaštitinicima koji su bili veliki misionari i Tvoj nasljedovatelji. Amen.

Isuse, veliki misionaru, širitelju i vjesniče kraljevstva milosti i svetosti, mi smo spremni ovih svetih misija na pomirenje i posvećivanje. Mi želimo primiti spasonosne milosti. Udijeli našim misionarima svjetlo Duha da nas nauče kako ćemo postati i ostati pravi kršćani i ljudi. Neka nam pokrenu srca da budemo hrabri u tvojoj vjeri, vjerni Tvojim zapovijedima. Daj, da misije od nas učine svetije i bolje kršćane, koji će raditi na izgrađivanju Tvoga kraljevstva mira, pravde i ljubavi među svim ljudima. Neka zagovor Tvoje Majke i naših Zaštitnika, učine da sretno i uspješno završimo ovo veliko i Tebi drago djelo. Amen.

Dođi o Gospode, s plavih visina,
Jer staze nas naše u propast vode
U Tebi je samo put, život, istina:
Dođi, o Gospode.

Spusti se k močvari naših nizina,
Gdje grijesi kolo pobjede vode.
Potraži novog izgubljenog sina –
Spasi ga, Gospode.

Ti ćeš nam sići u svijetlu tišina,
Kad Duh i Djevica opet Te porode,
Po riječima glasnika – ko Božjeg Sina:
Dođi, nam Gospode.

Zove nas vjera i sveta starina
I Tvog neba čarobna vedrina.
Poslanici Tvoji neka nas dovode
K Tebi, o Gospode!

Isuse, dobri pastiru! Došao si na svijet radi nas. Popeo si se na križ, da bi iz tvojih presvetih grudi potekli potoci milosti i milosrđa.

Kad su te na silu htjeli ostaviti u Kafarnaumu rekao si: »I drugim gradovima moram navijestiti Radosnu vijest o Božjem kraljevstvu, jer sam zato poslan«.

Radosna je za nas vijest, da će k nama, u našu župu, doći misionari, kao ono, kad si slao dva i dva učenika, kamo si sam morao doći.

I kao što je narod u ono doba ostavljao sve samo da Tebe čuje, privuci i sada srca naših župljana, da dođu i poslušaju riječi života.

U galilejskoj zbornici ozdravio si čovjeka, kome je bila osušena ruka, daj, da ne budu »suhih« ruku u djelima milosrđa.

Na vratima Jerihona povratio si vid slijepcu, daj, da svi vide ljepotu Tvoje nauke.

Ženu zgrbljenu ozdravio si dodirom svoje haljine, daj, da više budemo okrenuti prema nebu, nego prema zemlji.

Čovjeka si izliječio koji je bolovao 38 godina, daj, da se ganu svi oni koji su ostarjeli u grijesima i grešnim navikama.

Mladića si život dao majci u Naimu, a Jairu si kći uskrisio, daj, da naša mladež duhovno uskrsne na novi život kreposti. Radi djece naše, radi njihove nevinosti blagoslovi naše misije, i blagoslovi ih kao nekad palestinsku djecu.

Uz nevinost djece pogledaj na strpljivost i predanost i patnje naših bolesnika, i blagoslovi misije u našoj župi.

U Kani Galilejskoj tvoj je Sin učinio čudo i donio radost obitelji u nevolji, daj, da naše obitelji krenu putem tvojih zapovijedi.

Sveta Djevice Marijo, naši Zaštitnici, pomozite nas u ostvarenju, ovih velikih ciljeva. Amen.

Oče, Sine, Duše Sveti, Trojedini Bože, Ti ćeš obilnom milošću pohoditi našu župu u danima sv. misija. Pripravi svojom milošću naša srca, da sjeme Božje riječi padne na plodno tlo. Daj, da se spremno odazovemo na tvoj poziv. Neka se zalutala braća vrate u očinsku kuću. Istrijebi iz našega naroda gadnu psovku, nevjeru, nečistoću i sve grijehe, koji uništavaju zdravlje duše i tijela. Dođi kraljevstvo tvoje u naše duše, u naše obitelji, u naš narod.

Nebeska Majko Marijo, naši Zaštitnici, pomozite nam, da se mi, i čitava naša zajednica duhovno preporode za vrijeme misija. Amen.

MOLITVE PRIJE MISIJA

O dođi, Stvorče, Duše Svet,
Pohodi duše vjernika,
Poteci višnjom milosti
U grudi, štono stvori ih.

Ti nazivaš se Tješitelj,
Blagodat Boga sveviŠnjeg,
Studenac živi, ljubav, plam
I pomazanje duhovno.

Darova sedam razdaješ,
Ti prste desne Očeve,
Od vječnog Oca obećan,
Ti puniš usta besjedom.

Zapali svjetlo u srcu,
Zadahni dušu ljubavlju,
U nemoćima tjelesnim
Potkrepljuj nas bez prestanka.

Dušmana od nas otjeraj
I postojni mir nam daj,
Ispred nas idi, vodi nas,
Da svakog zla se klonimo.

Daj, Oca da upoznamo
I Krista Sina njegova
I u te Duha njihova
Da vjerujemo sveudilj.

Sva slava Ocu vječnomu
I uskrslom Sinu mu
Sa Duhom punim utjehe
Nek bude sad i uvijeke. Amen.

R. *Pošalji Duha svojega i postat će.*
O. *I obnovit ćeš lice zemlje.*
R. *Moli za nas, sveta Bogorodice,*
O. *Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.*
R. *Moli za nas, blaženi Leonardo.*
O. *Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.*

Pomolimo se. Bože, koji si svjetlošću Duha Svetoga poučio srca vjernih, daj da u tom istom Duhu što je pravo mislimo i njegovoj se utjehi vazda radujemo.

Djela naša molimo Gospodine, milošću svojom priteci i pomoću prati da svaka naša molitva i radnja s tobom vazda počinje i počela da se s tobom dovršuje.

Brani, molimo Gospodine, na zagovor blažene Marije vazda Djevice ovu župu od svake protivnosti i nju, koja je svim srcem pred tobom prostrta, milostiv blago zaštiti od svih neprijateljskih zasjeda.

Bože, koji si, da obratiš na pokoru tvrdokorna srca grešnika, učinio moćnim djelom i riječju blaženog Leonarda ispovjednika tvoga: podaj, molimo, da zavrijedimo njegovim molitvama i zaslugama iz naših srdaca izazvati suze pokore.

Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

MOLITVE PRIJE MISIJSKE PROPOVIJEDI

(Svećenik se nalazi klečeći pred oltarom ili na propovjedaonici)

Dođi Duše Sveti, napuni srca svojih vjernika i oganj svoje ljubavi u njima užezi.

Pod obranu se tvoju utječemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibli uvijek oslobodi, Djevice slavna i blagoslovljena.

P o m o l i m o s e. Prosvijetli, molimo te, Gospodine, pameti naše zrakom svoje milosti da uzmognemo razumjeti što imamo činiti i da budemo sposobni učiniti što je pravo.

Gospodine Isuse, Kriste, posredniče naš kod Oca, koji si preblaženu Djevicu, Majku svoju, učinio također i našom majkom i posrednicom kod tebe, dopusti da svaki koji se molbom Tebi obrati, sve po njoj utješen postigne.

Bože, koji si, da obratiš na pokoru tvrdokorna srca grešnika, učinio moćnim djelom i riječju blaženoga Leonarda ispovjednika tvoga: podaj, molimo; da zavrijedimo njegovim molitvama i zaslugama iz naših srdaca izazvati suze pokore.

Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen*

(Zatim se na nogama recitira)

Život kratak, a smrt stalna,
Njoj se ne zna dan ni čas;
Ako vrijeme gubim sada,
U pogibli moj je spas.

Jednu samo imam dušu,
Nju mi dade vječni Bog;
Propadne li ona ludo
Što će biti od zla tog!?

Bog me vidi, Bog će sudit
Il' u pako, il' u raj.
Il' u raju divna slava,
Il' u paklu strašan vaj.

Svemu dođe jednom konac,
Al' vječnosti nikad kraj:
Il' u raju vječna slava,
Il' u paklu vječni vaj.

Spasitelju moj raspeti,
Duši mojoj sada daj,
Pokajanje, oproštenje,
Poslije smrti vječni raj!

(Još se izmoli Zdravomarija te zazivi: »Utočište grešnika – Moli za nas! – Sveti Leonardo – Moli za nas!« Ako se smatra da su molitve preduge, mogu se skratiti!)

POSVETA PRESV. SRCU ISUSOVU

Isuse preslatki, otkupitelju ljudskoga roda, pogledaj na nas pred oltarom tvojim preponizno prostrte. Tvoji smo, tvoji hoćemo da budemo; a da mognemo što čvršće biti sjedinjeni, evo se svaki od nas drage volje posvećuje presvetome Srcu Tvojemu. Tebe, istina, mnogi nisu nikada spoznali; Tebe su, prezrevši zapovijedi Tvoje, mnogi odbacili. Smiluj se na jedne i na druge, predobrostivi Isuse; i sve ih pritegni svetome Srcu svojemu. Kralj budi, Gospodine, ne samo vjernima, koji nisu ni u jedno vrijeme odmetnuli se od Tebe, nego i rasipnim sinovima, koji su Te ostavili; učini, da se ovi u kuću očinsku brzo povrate, da od bijede i glada ne poginu. Kralj budi onima, koje kriva mnijenja zavaravaju, ili nesloga rastavlja, i prizovi ih natrag k luci istine i k jedinstvu vjere, da naskoro bude jedno stado i jedan pastir. Udijeli, Gospodine, Crkvi svojoj sigurnu i potpunu slobodu; udijeli svim narodima mir i red; učini da s obadva stožera zemlje jedan odliježe glas: Budi hvala božanskom Srcu po kojem nam je stečeno spasenje i njemu slava i čast u vijeke. Amen.

POSVETA PREČISTOM SRCU MARIJINU

O Marijo, Djevice moguća i Majko milosrđa, Kraljice neba i utočište grešnika, mi se posvećujemo tvome bezgrešnom Srcu. Posvećujemo ti sve svoje biće i sav svoj život; sve što imamo ljubimo i sve što jesmo: svoje tijelo, svoje srce, svoju dušu. Tebi posvećujemo naša ognjišta, naše obitelji, našu domovinu. Hoćemo da sve što je u nama i oko nas pripada Tebi i bude dionikom tvoga majčinskog blagoslova. A da ova naša posveta bude u istini djelotvorna i trajna, obnavljamo danas pred tvojim nogama, o Majko, obećanja koja smo učinili na svetom krštenju i kod prve svete pričesti. Mi se obvezujemo da ćemo uvijek odvažno ispovijedati istine naše svete vjere, da ćemo živjeti kao pravi katolici, potpuno se podlagati svim naredbama Sv. Oca Pape i biskupa koji su s njime u zajednici. Obvezujemo se da ćemo vršiti zapovijedi Božje i crkvene, osobito one koje se tiču posvećenja blagdana. Obvezujemo se da ćemo nastojati – koliko nam bude moguće – da u naš život uvedemo utješljivije pobožnosti naše kršćanske vjere, osobito svetu pričest. Napokon Ti obećajemo, o slavna Majko Božja i nježna Majko svih ljudi, da ćemo sa svim srcem širiti tvoje blagoslovljeno štovanje, kako bismo preko kraljevstva tvoga bezgrešnog Srca ubrzali i učvrstili kraljevstvo Srca tvoga klanjanja dostojnog Sina u našim dušama i svih ljudi, u našoj dragoj domovini i u čitavom svijetu, na zemlji kao i na nebu. Tako budi!

POSVETNA MOLITVA PRESV. SRCU ISUSOVU I PREČISTOM SRCU MARIJINU

(Ovo je molitva s kojom se posvećuju splitska metropolija prigodom MEK-a, a odobrena je od biskupâ metropolije 6. svibnja 1981. Zgodno se može upotrijebiti za vrijeme misijâ, mutatis mutandis.)

Oče sveti, sinovski Ti zahvaljujemo što si oduvijek MISLIO na nas u svojoj jedinoj, vječnoj MISLI. Zahvaljujemo Ti što si nas oduvijek LJUBIO u svojoj jedinoj, vječnoj LJUBAVI.

U SRCU svoga Sina Isusa Krista objavio si nam svoju očinsku ljubav kojom si nas učinio svojom POSINJENOM DJECOM. A da bismo zaista postali Tvoja djeca i dionici Tvoje božanske naravi Ti nam daješ Majku svoje

Vječne Riječi i otajstvenu Zaručnicu Duha Svetog za Majku Crkve i Majku svakoga od nas napose.

Euharistijsko Srce Isusovo, središte božanske i čovječanske otkupiteljske ljubavi Kristove, (posvećujemo Ti i predajemo našu metropoliju splitsku s njezinih pet biskupija: dubrovačkom, hvarskom, kotorskom, splitsko-makarskom i šibenskom. Posvećujemo Ti i predajemo sve naše župske, redovničke i obiteljske zajednice). Posvećujemo Ti i predajemo našu djecu, naše muževe i žene, naše starce i starice, da ih očuvaš u katoličkoj pradjedovskoj vjeri, kršćanskom ufanju i svojoj ljubavi! Gospodine Isuse Kriste, otkupitelju čovjeka daj, da naš vjernički puk ostane vjeran Bogu, Rimokatoličkoj crkvi i svome hrvatskom narodu. Očuvaj ga, dobri Isuse, od ateizma, psovke, bračnog i predbračnog nemorala, krađe i ubojstava, posebno ubojstva nerođene vlastite djece i učini da Ti ovaj narod, ostane vjeran svjedok.

Prečisto Srce Marijino, posvećujemo Ti i predajemo čitavo svoje biće. Majko Crkve i majko svih ljudi, pod čijom su zaštitom naši preći, pred 1300 godina, neopozivo sklopili VELIKI KRSNI SAVEZ s Bogom – prigodom početka svoga pokrštavanja, pa Te stoga i štujemo pod nazivom MAJKA VELIKOGA SAVEZA, obnavljamo danas taj pradjedovski veliki savez preko Tvoga majčinskog srca.

Majko i Gospe naša, proglasujemo se djecom i slugama Tvoje majčinske ljubavi koju smo slobodno izabrali, kao što si i Ti bila kćerka i službenica Božje ljubavi.

Oče nebeski, primi, molimo Te, u Isusu Kristu, po Duhu Svetome, ovu našu posvetu i potpuno predanje Presvetom Srcu Isusovu preko Srca Marijina. Amen.

OBNOVA KRSNOG ZAVJETA

Predragi!

Čim ste se rodili, roditelji su vas donijeli u crkvu da budete pred vašim kumovima kršteni u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. U onome svečanom času vaši su kumovi obećali mjesto vas Bogu da ćete mu biti vjerni i poslušni do smrti. Hoćete li da i sami danas ponovite ta obećanja svome Bogu?

O. *Hoćemo.*

Poslušajete stoga pomnjivo sve moje upite, pa pred Bogom, vašim Stvoriteljem, iskreno odgovorite na ono što vas upitam. Odričete li se đavla paklenoga, koji obliječe oko vas da upropasti vaše duše u vječne muke?

O. *Odričemo se.*

Odričete li se grijeha i svih djela đavla paklenoga?

O. *Odričemo se.*

Odričete li se raskošja vražjih i zlih običaja ovoga svijeta?

O. *Odričemo se.*

A sada morate nešto obećati svome Bogu. Obećajete li da ćete vršiti zapovijedi Božje i svete Matere Crkve?

O. *Obećajemo.*

Obećajete li da ćete svetkovati nedjelju i zapovjedne blagdane, da ćete često pristupati na svetu ispovijed i pričest?

O. *Obećajemo.*

Obećajete li da se nećete nikada ni pred kim stidjeti svoje vjere?

O. *Obećajemo.*

Obećajete li svetoj Crkvi vjernost i poslušnost?

O. *Obećajemo.*

Obećajete li da ćete kao pravi katolici uvijek živjeti i umrijeti?

O. *Obećajemo.*

Neka je hvaljeno i slavljeno ime Gospodina Boga, koji vas je danas tako lijepo i dobro nadahnuo. Sada sam uvjeren da su vam ove misije zaista bile korisne. Ne zaboravite nikada bijelu odjeću, koju ste primili na krštenju. Neka vas ona sjeća da se čuvate grijeha i živite u milosti. Sjećajte se i one goruće svijeće. Ona vas treba opominjati da vam u srcu gori kršćanska ljubav i svjetlo katoličke vjere. Milost Božja, zagovor Bl. Dj. Marije, sv. Anđela Čuvara i sv. nebeskih zaštitnika neka vas pomogne da ostanete sve do smrti vjerni svojim obećanjima i svetim odlukama, pa da tako budete sretni ovdje na zemlji i zatim navijeke blaženi na nebu.

A sada neka vas dragi Bog blagoslovi. Blagoslov Boga svemogućega Oca i Sina i Duha Svetoga sašao na vas i ostao vazda!

O. *Amen.*

(Neka se pokadi i poškropi blagoslovljenom vodom)

ODRJEŠENJE ZA MRTVE

(Neka se održi na groblju Služba Riječi. Može se uzeti prvo čitanje iz Staroga Zavjeta, zatim pripjevni psalam, a onda drugo čitanje iz Novog Zavjeta. Poslije Evanđelja neka se održi kratko homilija.)

ANTIFONA:

Vjerujem da Otkupitelj moj živi i da ću u posljednji dan uskrsnuti iz zemlje; I u tijelu svojem vidjet ću Boga, Spasitelja svoga.

O. Vidjet ću ga ja sam, a ne drugi,
i moje će ga oči gledati. I u tijelu svojem.
O. Sahranjena je ova nada moja u njedrima mojim.
I u tijelu svojem.

PSALAM:

Iz dubine vapijem tebi, Gospodine
Gospodine, čuj glas moj!
Neka pazi uho tvoje
ne glasaj moga vapaja!
Ako se, Gospodine, grijehâ budeš spominjao,
Gospodine, tko će opstati?
Al' u tebe je praštanje,
da bismo ti služili.
U Gospodina ja se uzdam,
duša se moja u njegovu uzda riječ.
Duša moja čeka Gospodina
više no zoru straža noćna;
više no zoru straža noćna
nek Izrael čeka Gospodina.
Jer je u Gospodinu milosrđe
i obilno je u njega otkupljenje;
on će otkupiti Izraela
od svih grijeha njegovih.
Pokoj vječni...
I svjetlost vječna...

ANTIFONA: Vjerujem da Otkupitelj...

Gospodine smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se. Oče naš...

R. *I ne uvedi nas u napast.*
O. *Nego izbavi nas od zla.*
R. *Od vrata paklenih.*
O. *Izbavi, Gospodine, duše njihove.*
R. *Počivali u miru.*
O. *Amen.*

R. *Gospodine, usliši molitvu moju.*
O. *I vapaj moj k Tebi da dođe.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Bože, Stvoritelju i Otkupitelju svih vjernih, udijeli dušama sluga i službenica svojih otpuštenje sviju grijeha, da oproštenje koje su vazda željele pobožnim molitvama, postignu. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

O. *Amen.*
R. *Pokoj vječni daruj im Gospodine.*
O. *I svjetlost vječna svijetlila njima.*
R. *Počivali u miru.*
O. *Amen.*
R. *Duše njihove i duše svih vjernih mrtvih po milosrđu Božjem počivale u miru.*
O. *Amen.*

RAZNI BLAGOSLOVI

a) Blagoslov nabožnih predmeta

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se: Blagoslovljen da si, Gospodine, izvore i početniče svakoga blagoslova! Tebe veseli pojačana pobožnost tvojih vjernika. Dobrostivo budi uz ove svoje sluge. Noseći ove znakove vjere i pobožnosti neka se iz dana u dan preoblikuju u sliku tvoga Sina.

Koji živi i kraljuje u vijeke vjekova.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

b) Blagoslov križa

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Molimo te Gospodine, sveti, Oče svemogući, vječni Bože, dostoj se blago†sloviti ovo znamenje križa, da bude spasonosno pomagalo ljudskome rodu, da učvršćuje vjeru, unapređuje dobra djela, spasava duše, tješi, štiti i brani od ljutih neprijateljskih strijela. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

Pomolimo se. Blago†slovi, Gospodine Isuse Kriste, ovaj križ, po kojem si izbavio svijet od đavolske vlasti i svojom mukom nadvladao onoga, koji je zaveo na grijeh, koji se radovao, što je prvi čovjek jeo sa zabranjenog drveta i postao tako prestupnikom. Posvetilo se ovo znamenje križa u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, da nađu zdravlje tijelu i duši, koji se pred ovim križem budu molili i poklanjali radi Gospodina. Po istom Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

c) Blagoslov djece

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*

ANTIFONA: Hvalite, djeco, Gospodina, hvalite ime Gospodnje.

PSALAM 112.

Hvalite, sluge Gospodnje,
hvalite ime Gospodnje!
Blagoslovljeno ime Gospodnje
sada i dovijeka!

Od istoka sunca do zalaska
Hvaljeno bilo ime Gospodnje!
Uzvišen je Gospodin nad sve narode,
slava njegova nebesa nadvisuje.
Tko jê kao Gospodin Bog naš,
koji u visinama stoluje
i gleda odozgo nebo i zemlju?
Podiže iz prašine uboga,
iz gliba vadi siromaha
da ga postavi s pravcima,
s pravcima svoga naroda.
Nerotkinji daje da u domu stanuje
kao radosna majka djece brojne.
Slava Ocu...
Kako bijaše...
ANTIFONA: Hvalite, djeco...
R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin je milosrdan prema nama.*
O. *Gospodin čuva malene.*
R. *Gospodine, usliši molitvu moju.*
O. *I vapaj moj k Tebi da dođe.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e. Gospodine Isuse Kriste, ti si malene, koje su ti donosili i koji su k tebi dolazili, grlio, stavljao ruke na njih, blagoslivljao ih i rekao: »Pustite malene da dođu k meni i nemojte im braniti, jer takvim pripada kraljevstvo nebesko«, i »anđeli njihovi vazda gledaju lice Oca mojega«. Pogledaj, molimo, nevinost ove djece i pobožnost njihovih roditelja i blagoslovi ih danas milostivo po slugi svojem da vazda napreduju u tvojoj

milosti i milosrđu, tebe znaju, tebe ljube, tebe se boje i drže tvoje zapovijedi, te sretno dođu k žuđenoj svrsi. Po tebi, Spasitelju svijeta, koji s Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog u vijeke vjekova.

O. *Amen.*

P o m o l i m o s e. Bože, koji se dostojiš neiskazanim promislom slati svete anđele da nas čuvaju, udijeli nama, koji te smjerno molimo, da nas vazda i brani njihova zaštita i uvijeke veseli njihovo društvo. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

d) Blagoslov žene prije ili poslije poroda

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e: Gospodine Bože, stvoritelju ljudskog roda! Tvoj se Sin, sudjelovanjem Duha Svetoga, udostojao roditi od Djevice Marije da podmiri duh staroga grijeha i sve ljude otkupi i spasi. Dobrostivo prime želje ove svoje službenice koja ponizno moli zdravlje za dijete što će ga roditi. Podaj da sretno rodi dijete, koje će se pridružiti tvojim vjernicima. Neka ti ono u svemu služi i postigne vječni život. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

Pomoć je naša u imenu Gospodina.
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e: Bože, začetniče i zaštitniče ljudskoga života! Ti si se ovoj svojoj službenici udostojao udijeliti radost materinstva. Dobrostivo primi naše pohvale i milostivo usliši molitve: brani majku s djetetom od svakoga zla, prati ih na putu života i u svoje vrijeme milostivo ih primi u radost svoga doma.

Po Kristu Gospodinu našemu.

O. *Amen.*

(I neka se blagoslovi blagoslovljenom vodom.)

e) Blagoslov staraca

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*

O. *Koji je stvorio nebo izemlju.*

R. *Gospodin s vama.*

O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e: Svemogući vječni Bože! U tebi živimo, mičemo se i jesmo. Tebi zahvaljujemo i tebe blagoslivljamo što si ovim svojim slugama udijelio dug vijek, ustrajnost u vjeri i plodnost dobrim djelima.

Podaj, Gospodine, da ih prati ljudska dobrota te uživaju dobro zdravlje a u bolesti ne klonu. Okrijepljeni tvojim blagoslovom, neka tebi na slavu radosno prinose vrijeme svoje zrele dobi.

Po Kristu Gospodinu našemu.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

f) Blagoslov slika i kipova

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*

O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*

R. *Gospodin s vama.*

O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e. Svemogući, vječni Bože, ti ne braniš praviti kipove i slike svojih svetih, da vazda, kad ih pogledamo tjelesnim očima, razmišljamo u pameti djela i sveti život svetaca zato, da ih nasljedujemo: dostoj se, molimo, blago†sloviti i po†svetiti ovu sliku, što je načinjena (ili kip) na spomen i čast jedinorođenoga Sina tvoga Gospodina našega Isusa Krista (ili blaženoga I. apostola ili mučenika ili biskupa ili priznavaoca ili blažene I. djevice ili mučenice). Daj svakome, koji pred njom bude ponizno častio i poštivao jedinorođenoga Sina tvoga (ili blaženu Djevicu Mariju ili slavnoga apostola ili mučenika ili biskupa ili priznavaoca ili slavnu djevicu ili mučenicu) da njegovim (njezinim) zaslugama i zauzimanjem postigne od tebe milost u sadašnjosti a vječnu slavu u budućnosti. Po istom Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

g) Blagoslov krunica

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*

O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*

R. *Gospodin s vama.*

O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e. Na hvalu i slavu Bogorodice Djevice Marije, na spomen otajstva života, smrti i uskrsnuća istoga Gospodina našega Isusa Krista neka bude blago†slovljena i po†svećena ova krunica presvetog Ružarija. U ime Oca i Sina † i Duha Svetoga.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

h) Blagoslov rublja za nemoćnike

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina*

O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e. Gospodine Isuse Kriste, Ti si se dostojao dodirom skuta svoje haljine ozdraviti ženu, što je bolovala od krvotoka i više drugih nemoćnika, a ubrusima si i pojasima svoga apostola Pavla tom istom silom tjerao bolesti i zle duhove od nemoćnih. Podaj, molimo, da oni, koji se budu oblačili ili pokrivali ovim haljinama, velima i rubljem, što ih mi blago†slivamo u tvoje ime, zavrijede dobiti zdravlje duše i tijela. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

i) Blagoslov za sve

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Bože, čija riječ posvećuje sve stvari, izlij blago†slov svoj na ovaj stvor (ove stvorove) i podaj da svi, koji se njima(-a) po zakonu i po tvojoj volji sa zahvaljivanjem poslužе, po zazivanju presvetog imena tvoga dobiju od Tebe zdravlje za tijelo i zaštitu za dušu. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

j) Blagoslov i postavljanje karm. škapulara

(Svećenik obučen kotom i štolom bijele boje, ili barem štolom moli:)

R. *Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje.*

O. *I spasenje svoje daj nam.*
R. *Gospodine, usliši molitvu moju.*
O. *I vapaj moj k Tebi da dođe.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e. Gospodine Isuse Kriste, Spasitelju roda ljudskog po†sveti desnicom svojom ovu haljinu, koju će pobožno nositi sluga tvoj (sluškinja tvoja) od ljubavi k Tebi i tvojoj Majci Djevici Mariji od gore Karmela, da se po zagovoru te iste Roditeljice tvoje obrani od zlobnoga neprijatelja i ustraje u tvojoj milosti do smrti. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

O. *Amen.*

(Onda blagoslovljenom vodom poškropi odijelo i postavi ga na osobu govoreći:)

Primi ovu blagoslovljenu haljinu, moli se presvetoj Djevici, da je po njezinim zaslugama nosiš bez ljage, i da te brani od svake protivštine i privede u život vječni.

O. *Amen.*

(Poslije neka se doda:)

Ovlašću, koja mi je dopuštena, primam te (vas) u dioništvo svih duhovnih dobara što ih s pomoću milosrđa Isusa Krista tvore redovnici od gore Karmela. U ime Oca i Sina † i Duha Svetoga.

O. *Amen.*

Blago†slovio te (vas) Sazdatelj neba i zemlje, svemogući Bog, koji te (vas) se dostojao pridružiti bratovštini blažene Djevice Marije od gore Karmela, kojoj se molimo da na čas tvoje (vaše) smrti satare glavu staroj zmiji i da najposlije postigneš(-te) palmu i vijenac vječne baštine. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

k) Blagoslov životinja

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e: Bože, ti si sve mudro učinio. Čovjeka si stvorio na svoju sliku, i po svome mu blagoslovu dao da bude gospodar životinja. Milostivo ispruži svoju desnicu i podaj: neka ove životinje služe našim potrebama, a mi tvoje sluge, pomognute tvojom potporom s većim pouzdanjem očekujemo vječne darove.

Po Kristu Gospodinu našemu.
O. *Amen.*
(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

l) Blagoslov prometnih sredstava

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebu i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

P o m o l i m o s e: Svemogući Bože, Stvoritelju neba i zemlje! U svojoj si mnogostrukoj mudrosti povjerio čovjeku da napravi velike i divne stvari. Neka svi oni koji se budu služili ovim vozilom svoj put svladavaju opreznom sigurnošću, te tako svojom razboritošću i drugima učine put sigurnim. Bilo da idu na posao ili odmor, neka uvijek osjećaju da im je pratilac na put Krist, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova.

O. *Amen.*
(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

TEBE BOGA HVALIMO

Tebe Boga hvalimo, – tebe Gospodinom priznajemo.
Tebe vječnog Oca – sva zemlja poštuje.
Tebi svi anđeli, – tebi nebesa i sve vlasti,
Tebi kerubi i serafi – kliču bez prestanka:
Svet, svet, svet – Gospodin Bog Sabaot.
Puna su nebesa i zemlja – veličanstva slave tvoje.
Tebe hvali – slavni apostola zbor,
Tebe proroka – dična četa,
Tebe mučenika – svijetla vojska,
Tebe po svem svijetu – sveta uzvisuje Crkva,
Oca – neizmjernog veličanstva,
Časnoga tvojeg istinitog – i jedinoga Sina.
I Svetoga – Tješitelja Duha.
Ti Kralju slave, – Kriste.
Ti si Očev – vjekovječni Sin.
Ti, da za naše spasenje postaneš čovjekom, – nisi se strašio krila Djevice.
Ti, svladavši oštrinu smrti, – otvorio si vjernima kraljevstvo nebesko.
Ti sjediš zdesna Bogu – u slavi Očevoj.
Vjerujemo da ćeš doći – kao Sudac.
Tebe, dakle, molimo, pomozi svojim slugama, – koje si otkupio dragocjenom krvlju.
U vječnoj slavi daj, – da se ubrojimo među svete tvoje.
Spasi puk svoj, Gospodine, – i blagoslovi baštinu svoju.
I vladaj njima – i uzdiži ih u sve vijeke.
Iz dana u dan – blagoslivljamo tebe
I hvalimo ime tvoje u vijeke – i u vijeke vjekova.
Dostoj se, Gospodine, u dan ovaj – sačuvati nas od grijeha.

Smiluj se nama, Gospodine, – smiluj se nama.
Nek bude milosrđe tvoje, Gospodine, nad nama, – kako se ufamo u tebe.
U tebe se, Gospodine, ufam: – o da ne budem postiđen dovijeka!

V. *Blagoslivljamo Oca i Sina sa svetim Duhom!*
R. *Hvalimo i uzvisujmo ga u vijeke!*
V. *Blagoslovljen si, Gospodine, na svodu nebeskom!*
R. *I dostojan hvale i slavan i uzvisivan dovijeka!*
V. *Gospodine, usliši molitvu moju!*
R. *I vapaj moj k tebi da dođe!*
V. *Gospodin s vama.*
R. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Bože, čijemu milosrđu nema mjere i čije dobrote je beskrajno blago, premilostivomu veličanstvu tvome zahvaljujemo na udijeljenim darovima i molimo vazda tvoju blagost: ne ostavi onih, kojima na njihove molitve daješ, što prose, već ih pripravi na buduću nagradu!

Bože, koji ne dopuštaš, da itko ufajući se u te odviše trpi, već dobrostivo slušaš prošnje, zahvaljujemo ti, što si primio naše molbe i želje, i molimo te najpokornije, da budemo vazda zaštićeni od svake protivštine. Po Kristu Gospodinu našemu.
O. *Amen.*

ZAHVALNICA

Tebe Boga hvalimo, / Vjerno ispovijedamo.
Vječnog Oca slavimo, / Složnim glasom pjevamo:
Na nebesih anđeli / Štuju Te s arkanđeli.

Kerubini složno svi / Duboko se klanjaju,
Serafini smjerno Ti / Jednoglasno pjevaju:
Svet, svet, svet je Gospod Bog, / Kralj preslavni puka svog!

Svijet i nebo prepuno / Veličanstva Tvojega:
Apostoli potpuno / Hvale Boga svojega;
Proroci gospodstvu tvom / Klanjaju se vječitom.

Mučenici hvale Te / S Crkvom Boga pravoga,
Neprestano slave Te, / Oca svoga dobroga,
Sina, Duha Svetoga, / Trojstvo, Boga jednoga.

Isus slavni kralj i Bog, / Rođeni od Djevice,
Sin od vijeka Oca svog, / Oprav naše krivice,
Silu pakla obori / i nam nebo otvori.

Poziv na misije

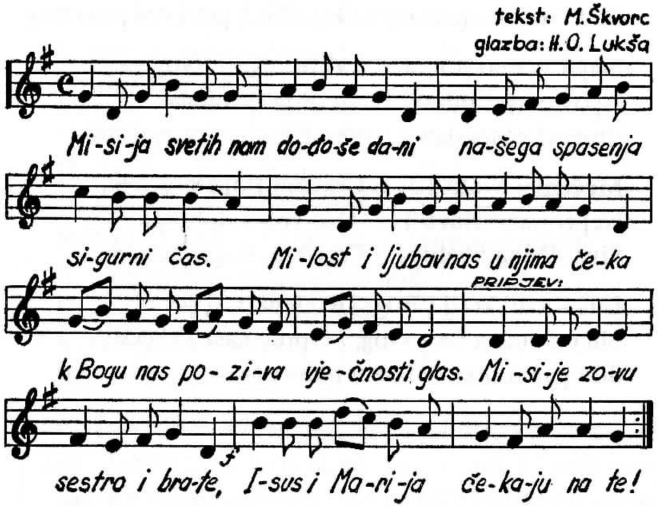

2. Duše, o presveti istine vječne,
zavijek utisni u srca nam.
Život će obnovljen radosno sjati,
duša će postati Božanski hram.

3. Marijo Bezgrješna misije štiti,
nad nama vjerno i majčinski sjaj.
Ti nas uvijek prati na stazi života,
vodi nas Gospe u Božji raj.

Literatura

1. Dokumenti II. vat. sabora, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1980.
2. Dr. Viktor Nuić, Opće pravo Kat. crkve, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1985.
3. Dr. fra Bernardin Škunca, Štovanje muke Isusove na otoku Hvaru, Split 1985.
4. Dr. Martin Kirigin, Konstitucija o liturgiji, Zagreb 1985
5. Fra Mario Jurišić, Mir i dobro, Omiš 1981.
6. Dr. fra Milan Šetka, Pohod Gospodnji, Makarska 1965.
7. Dr. Anton Tamarut, Liturgija i pučke pobožnosti, Hvar 1986.
8. Dr. fra Josip Šimić, Pučka pobožnost u posaborskom razdoblju, "Služba Božja" 1987.
9. Dr. Vladimir Zagorac, Liturgijska i privatna molitva, Bogoslovska smotra, 1973.
10. Dr. Marijan Biškup, Temeljne značajke pučke pobožnosti, Bogoslovska smotra 1983.
11. Vjesnik nadbiskupije splitsko-makarske, Pučke pobožnosti, Split 1986.
12. Dr. Toma Vereš, Pučki katolicizam, Danica 1978; 1979. i 1980.
13. "Služba Božja", Makarska 1970.
14. Hodajmo u istini, Zagreb 1974.
15. Adolf Adam, Grundriss Liturgie, Freiburg in Br. 1985.
16. J. Evenou, Benedictions et religion populaire, (A. G. Martimort, L'eglise en priere, svez. III. Tournai 1984.).
17. Vicenco Bo, Feste, riti, magia e azione pastorale, Bologna 1984.
18. Fran Ušeničnik, Pastoralno bogoslovlje, Ljubljana 1932.
19. Dragutin Kniewald, Pastoralno bogoslovlje, Zagreb 1943.
20. Živan Bezić, Pastoralni rad, Zagreb 1983.
21. Missioni al popolo per gli anni 80, izd. Autonianum, Roma 1981.

SADRŽAJ

Uvod 5
Pučke pobožnosti 7
Pučke misije 28
Molitve za uspjeh misija 48
Razne posvete 54
Odrješenje za mrtve 58
Razni blagoslovi 60
Zahvalnica 70
Poziv na misije *(pjesma)* 72
Literatura 73

»Došlo je vrijeme da nam se moraš opet javiti i dati odlučan i nepobitan znak ovom naraštaju. Isuse, ti vidiš našu nevolju, potreban si nam. Samo ti koji nas ljubiš, može sve nas, što stradamo žaliti onako kako svaki od nas žali samoga sebe.

Prvi put si došao da spasavaš. Spasavanje je tvoja umjetnost, tvoj zadatak i tvoj život. A najmanje potrebno, prijeko potrebno, da se spasimo u ove sive, zle dane, u ove godine, gnusnuo i nesnosno povećao užas i bol« (G. Papini).

OD ISTOG PISCA

1. Staševica (1968)
2. Sv. Nikola Putnik (1972)
3. Neretvanski zaštitnici (1973)
4. Hodočašće u Czestochowu (1973)
5. Junaci ranog kršćanstva (1974)
6. Širitelji vesele vijesti (1974)
7. Suvremeni Samaritanci (1974)
8. Nadgrobni natpisi (1975)
9. Majčini domovi (1976)
10. Nada uskrsnuća (1977)
11. Glasovi predvodnika I. (1979)
12. Glasovi predvodnika II. (1980)
13. Mir i dobro (1981)
14. Glasovi predvodnika III. (1983)
15. U srcu Afrike (1984)
16. Upoznajmo Mariju (1984)
17. Sveti Ilija prorok (1985)
18. Onostranski zvuci (1986)
19. Razapeta ljubav (1986)
20. Cvijeće za Mariju (1987)
21. S majkom Milosrdnom (1988)
22. Blagoslov i prokletstvo (1990)
23. Skladan nauk (1991)
24. Majka Europe (u pripremi)

Fra Mario Jurišić

SVJEŽI POVJETARAC

misije – pučke pobožnosti